

Nr. 11.

Anul III.

Sibiiu.

15 Martie

1879.

ALBINA CARPATILOR

Apare la 15. și ultima fiă-cărei luni, în fascicule de 2 côle. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 6 fl., pe 6 luni 3 fl., pe 3 luni 1 fl. 50 cr.; pentru România: pe an 16 lei, pe 6 luni 8 lei, pe 3 luni 4 lei. — O fasciculă 25 cr. sâu 70 bani. — Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman în Sibiiu, la colectanți, la oficiile postale și la toate librăriile.

Visul Dochiei.

Poemă dramatică

de Frédéric Damé, traducere de d-nii D. Olănescu și T. Șerbănescu.

(Continuare.)

Dochia.

Mihai mort, atuncia éráși cerul ni s'a 'ntunecat.
Ca să fim loviți atâta ce-am greșit, Țeu ne 'ndurat!
Ca Sisif, noi ani o miă, începând de jos din vale,
Am pus umerii în stâncă și-am rostogolit-o 'n cale
Cătră culmea 'ntrevădută; noi poporul cel atlet,
Resuffând abia, și totuși naintând încet... încet,
Am urcat-o pân' în muche îndărătnica povară,
Sub un sóre de foc, care ne topia cu a lui pară!
Din mâni, piepturi curgea sânge; dar curagiul n'am pierdut.
Ajunserăm pân' în creștet și 'n isbândă am cređut.
În sfârșit, când așezasem sus pe muche gréua stâncă,
Sórtea ne-a 'mbrâncit de-odată în prăpăstia adâncă.
Sdrobit în a ta cădere, o poporul meu iubit,
A ta inimă vitéză nu s'a desnădăduit!
Fără a ne plânge, mândri de 'ncercata noastră viétă,
Oțelind a noastre inimă, oțelind a noastre brațe,
Într'un nou avânt puternic, sdrobiți sub povara grea,
Încă și 'mpotriv'a sórtei ne 'ncercarăm a lupta!
Vingători și 'nvinși într'una!... luptă'n umbră susținută,
Și în care dreptul nobil cade sub puterea brută;
Suffetul nu mai resistă la destinul cel fatal,
Ca și vasul ce se frânge aruncat din val în val...

România.

Am văđut acele țile și ađi încă sufer, mamă.

Dochia.

Pentru țilele-mi bătrâne fu o jale peste sémă!
Și atunci rugat-am cerul ca să pot muri 'ntr'ascuns.

Cu amărăciune.

Biruiți fuserăm numai, însă nu era de-ajuns;
Căta să se prelungească agonia-ne amară;

Peste românescul nume numai hulă și ocară
Să s'arunce. Văđui tronul strămoșesc dat la mezat,
Și străinul punând mâna pe un sceptu demn purtat,
A Eroilor țărăna de tâlhari fu pângărită,
De anticele ei drepturi națiunea fu lipsită.
Am văđut p'acéstă țără năvălire d'un nou soiú,
Tărăind corupțiunea cu-a ei valuri de noroiú.
Am văđut, văđut mărirea cufundându-se cu-onórea,
Pe cer nóptea cea mai négră și în suflete orórea,
Omul din Fanar, în umbra astei lungi obscurități,
Devenind atunci calăul santei nóstre libertăți.
Dar rușine-acelor carii cu a lor mâni ucigașe
Aú făcut să cadă nóptea, jalea p'a noastre orașe!..
Când nimic nu mai rămase în picióre din trecut,
Și când viitorul însuși se părea de tot pierdut;
Când văđui că la suflarea înciumată ce păleşce
Și corumpe tot ce-atinge, Dacia se nărueșce;
Când văđui că tótă fruntea se pleca sub biciul crud,
Și bucată cu bucată, sub un cer și mut și surd,
Se vindea moșia noastră, se vindea celui străin;
Rămăseși încremenită, fulgerată d-al meu chin...
Simții inima-mi sdrobită de desgust și de rușine,
Și puterile-mi d'odată că se nimicesc în mine.
Dece secole luptat-am, și-încă tare mă simțiam;
Când veni rușinea însă să resist nu mai puteam!

Păstréză un moment tăcerea, apoi
reîncepe cu glas duios.

Dar fiind-că împrejur-mi tot era acum distrus,
Pentru ce-împotriva sórtei în zadar m'ași fi opus.
Ah! pilotul ce priveșce cătră stéua-î călăuză,
Văđând pânzele lui rupte de furtuna cea ursuză,
Lasă cârma și pe pieptu-î brațele încrucășând,

Își așteaptă césul morții, valurile ascultând . . .
 În trecutul stins nimica, nici o rață de scăpare.
 O Trajan, Decebal, Mircea, Mihaiu și Stefan cel mare,
 Voi ce străluciați odată în răsboiele cumplite,
 Voi răsboinici fără frică și cu inimă oțelită,
 Tu, a-tot-putinte Duce, neadormit la al tău post,
 Tu, faimosule-Împărate, visul căruia am fost;
 O voi toți, viteji scumpi mie, vedând noptea că sosește,
 Nu mi-ați ȕis, cu glasul vostru: Dormi acum, te odihnește.
 V'ascultați, și lăsând locul ce atât am adorat,
 Făr-a mai privi în urmă cătră munți m'am îndreptat.
 Singură 'n pustietatea munților cu fruntea gólă,
 Ne având într'al meu suflet decât sərbăda 'ndoială,
 Decât ura 'nădușită, mânilor împreunând,
 Mă pusei pe plâns! . . . Furtuna s'auȕia 'n păduri gemând!
 Șade pe stâncă.

S'adunaș grămadă 'n juru-mi ca un stol de rondunele,
 Fălfăind din aripióre. Auȕiam un tainic glas,
 Care murmura 'n tăcerea sufletului meu retras,
 Mult mai dulce decât bórea ce cu frunȕele grăeșce:
 „Dochio, 'mi ȕicea în glasu-ȕi, chinul tău te mistueșce;
 „Tu, biet suflet, vin mai bine la noi pacea a căta;
 „P'ale nóstre moi genuche jalea ta vom legăna.
 „Împrejurul tău atăta umbră vom întinde noi
 „Că vei da de tot uitărei încercatele nevoi.
 „Vom preface a ta nópte tot în rumenite zori,
 „Și veghiând pe lângă tine, îți vom face pat de flori,
 „Și-ȕi va fi mai dulce somnul decât somnul de fecióră . . .“
 Întindându-mi a lor brațe, în rochița lor ușórá,
 Doui frumoși și mândri ángerı lângă mine eș zării.
 „Eș sunt Pacea!“ — „Eș, uitarea!“ ȕiseră.

Eș adormiș.

Am dormit un véc în capét; — și voesc se mai dorm încă.

România.

Atunci cere Aurórei să se stingă-n nóptea-adâncă!

Dochia.

Fata mea, a tale visuri și ilusiș nu-mi displac;
 Dar cu tristele-mi vedeniș eș mai bine mă împac.
 Obosită sunt, mă lasă să dorm vecinic și într'una.

România.

Somnul este mórtea!

Dochia.

Somnul este visul totdeuna.

România.

Tu visezi ce-a fost odată . . . Eș visez ce pot spera.

Eș asemenea am dreptul să-mi reamintesc ceva.

De un véc întreg, în munte dormind dusă, netrezită,

Șciș tu ce-aș făcut aceia ce 'n câmpia bántuită

Aș stat vecinic în picióre, neclintiți la al lor post!

Și acele timpuri grele mult amari și lungi aș fost! . .

Șciș tu căta bărbăție și puteri, căte minuni

Trebuitu-le-aș să lupte contra asprelor furtunı?

Pe când tu dormiaș în pace, din popasuriș în popasuriș,

Noi mergeam tot înainte, îndreptând a nóstre pasuriș

Cătră scop. Puȕini la număr eraș ei, dar fură tariș;

Și mari fură-a lor silinȕe, trudele eraș vai! mari!

Décă nu dormiaș pe-atuncea, mamă, sigură să fiș,

Ai fi fost tu însu-ȕi mândrá, mândrá de acești copiiș.

Dochia.

Eșo spune al lor nume?

România.

Nu, el spune-a lor simȕiriș.

(Va urma.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sърmanul Clown!

Noveletă.

Sърmanul Clown! Cunóșceți Clownul? Cine nu l'a vedut în circul Renz, seș Hüttemann, seș Ciotti, seș în pribégul circ american? Cine n'a rıs de glumele aceluș „baiazzo“ englez, care-ș vinde voia bună pentru atăta pe lună? . . . Nu vi se pare ceva crud acea veselie cumpărată, acel spirit de contrabandă, acea petrecere de multe ori sfășietóre? Cugetat-ați vre odată, vedându-l cu fața albită de văpseliș, cu cóma de cal pe cap, cu hainele împestrițate de miș de colorı, cugetat-ați, vre odată, că acel om ne om încă simte, încă suferă, încă se bucură, în sfărșit că trăeșce ca ceilalți ómeni? . . . Póte că nu! . . .

Ah! și cine simte ca el? Sърmanul Clown! Să-l numim Clownsohn că-cı tatăl-seș, că-cı moșul și strămoșul seș aș fost tot Clowniș seș ceva asemenea. Și Clownsohn, tırindu-se după circul ambulant, a învățat dela părinți să facă salto-mortale, să facă pe omul de cauciuc, a învățat acele glume nesărate și sárate, care se moștenesc din generațiune în generațiune. Tatăl muriș, și Clownsohn rămase singurul sprigin al mamei sale. Biéta bêtrână, ea plânse după bunul ei bêtrân, care șcia face salto-mortale atât de grațios, că-cı el fusese „regele Clownilor“ și de aceea se înamorase în el bêtrâna, când avea ochiș scilpitoriș și obrajiș rumeniș și neteȕiș, și pěr ca péna corbuluiș. Biéta bêtrână plânse ȕi și nópte, se simȕia atât de singură, atât pe pă-

răsită, încât într'o ȕi era gata să mórá. Voind a părăsi pământul, ea dori ca fiul seș să-ı pótă închide ochiș. Dar, vai! era mare representațiune în circ; Clownsohn era iubit de public și trebuia să apară în nișce bucăți importante, care nu se puteau aména.

— „Domnule,“ ȕise Clownsohn cătră directorul seș, „mama mea móre, lasă-mé să-ı închid ochiș!“

— „E prea târȕiu, dragul meu,“ rěspunse directorul. „Trebue să aparı cu ori-ce preț, decă nu, am pierderiș colosale.“

— „Alt-cineva mé va putea înlocui.“

— „Cu neputință! Tot personalul este ocupat!“ Clownsohn tăcu și vėrsă o lacrimă de durere. Pe urmă se duse la mama sa. Sърmana murindă il privi cu ochiș umeȕiș, și vedând fața lui întristată, gici totul. Ea-l chiamă la patul ei. Clownsohn înaintă și ingenuchiă vėrsând lacrimi fierbinți. Biéta bêtrână își puse mânilor slăbite și palide pe capul lui, și-ı ȕise încet, încet, ca șoptind:

— „Sърmanul meu copil! Mângăe-te; voiș șci eș muriș și singură. Oh! mórtea este o fericire; ea ne scapă de nimicurile ridicule ale lumei. Veȕi tu, colo sus, pe tatăl tău, cum mé chiamă, fericirea imiș suride în lumea cealaltă. Mângăete, scumpul meu copil; veȕi, de acum sunt veselă, multămită . . . Ah! să dea dumneȕeu să nu suferiș nici-

odată ... încât să dorești mórtea ... Dar ... veđi tu ... când durerea își va implânta ghiarele în sufletul tău, gândește-te la mine, eu îți voi surîde din cer și te voi mângăea“

Vorbind astfel, ea atrase lin capul fiului ei până la buzele sale și depuse o sărutare ușoră pe fruntea lui înfierbîntată. Fața ei se ilumină de o bucurie cerescă, corul ângerilor resuna la urechile ei fermecate, ea vedea pe soțul ei surîdându-și și chiamându-o în lumea cealaltă.

— „Adio ... scumpul meu copil ...“, șopti ea, „tatăl tău mă chiamă“

Încă câte-va minute, și bătrâna muri. Sърmana! se grăbise să móră, pentru a lăsa fiului ei timpul de a face glume.

— „Mórtă!“ țipă acesta desperat. „Dumneđeule, dumneđeule, aibi îndurare de mine!“ și cădu pe cadavrul încă cald al mamei sale, și plânse, și plânse

— „Clownsohn, reprezentațiunea începe, directorul te caută!“ răsună într'aceea vocea unui camarad.

— „Dar, mama mea e mórtă! privește-ți cadavrul! Nicî măcar nu pot plânge la căpătăiul ei. Oh! Dumneđeule, dumneđeule! și trebuie să rîd, să fiu vesel!“

Camaradul lui, fără a țice un cuvânt, ieși pe ușă, și peste un minut reveni cu gazda casei, care promise, că va îngriji de răposata.

Clownsohn plecă. Sърmanul nu mai plângea, dar fața lui căpătase o ficsitate, care esprima desperarea cea mai violentă. Era ca o mașină, se mișca fără a șci ce face.

În curênd ajunse în circ, unde publicul începuse a da semne de nerăbdare.

— „Decă vei mai veni așa de târđiú,“ țise directorul, „mă vei sili să mă supăr!“

Clownsohn nu răspunse nimic, ca și când n'ar fi auzit cuvintele lui.

— „Veđi de fă o față veselă,“ continuă directorul; „parcă vii din mormênt. Trebuie să împaci publicul impacient.“

În séra acésta, lui Clownsohn îi trebui foarte pučină colóre albă; era el destul de alb și așa.

Clownsohn intră în circ. Fața lui tristă, desperată, contrasta atât de tare cu masca albă care o acoperia, cu hainele nebunești care-i înveliău membrele, încât publicul cređend că e glumă isbucni într'un rîs homeric.

— „Bravo, Clownsohn! Minunat!“ strigară din tóte părțile. Publicul era împecat.

Sърmanul om nicî nu putu mulțami. Suferia atâta, încât devenise nesimțitor.

„Salto-mortale“ fu atât de mecanic, glumele lui erau atât de lugubre, încât succesul lui fu de astă-dată mai mare ca totdeuna. Publicul aplauda din tóte puterile la grimasele, pe care le făcea sърmanul om, când voia să suridă și să fiă vesel.

Când trecu aprópe de o lojă, un suspin dureros ieși din pieptul său. Atunci se auđi o voce dulce și armoniósă, care țise: „Omul acesta suferă. E o cruđime a-l pune să facă glume!“

Clownsohn rădică ochii și veđu o femeia admirabilă. Era una din acele frumseți blonde, care au pěr de mătasă, ochi albaștri ca viorelele de Martie, față albă, nas acvilin și buze de coral. Pieptul gol strălucia de albețe; era neted, cu conture armoniósă, ca pieptul Venusei lui Tițian ieșind din mare; tot acele armonii divine presentaú brațele ei albe cu ușóre vine albăștrii. Era în sfêrșit femeia su-

blimă, Eva blondă, tot-deodată frumósă ca un heruvim și seducétóre ca păcatul. De astă-dată ochii ei îndreptați asupra lui Clownsohn erau umeđi de milă, espresiunea feții blândă și dulce făcea din ea un heruvim. Clownsohn puse mâna la inimă și două lacrimi curseră din ochii lui. Atunci femeia surise la o glumă, pe care o spunea îndêrêțul ei un june brun, cu pěr buclat, față bronzată, mustață soldățescă și ochi negrii. Ochii ei îl priviră galiș, buzele ei avură un suris fermecător; acum era păcatul, păcatul ascuns supt formă încântátóre, păcatul suridênd.

Clownsohn, fermecat, fascinat, nu-și putea lua ochii dela ea; el uită cadavrul mamei sale, uită jocul său, făcu greșeli peste greșeli. Publicul începu a murmura; din no-circire reprezentațiunea era sfêrșită.

Publicul ieși din circ.

— „Trăsura principesei Csernica!“ strigă o voce.

Trăsura înaintă, ér blonda din lojă se urcă în ea în urma unei dómne bătrâne; brunetul le ajută să se urce; apoi le sărută mânilor și-și luă nópte bună.

Nobilii armăsari porniră repede ca fulgerul și după câte-va minute se opriră înaintea unei case de înfățisare bogată. Valetul deschise portița trăsorei, ér dómnele scoborîndu-se intrară în casă. Peste câte-va minute ferestrele etagiului întâiú se iluminară. — Er din umbra noptii o figură omenescă se uita neclintit la feréstra, unde se desemna pe perdele silueta adorabilă a principesei Csernica.

Acest om, care uitase pe mumă sa, era Clownsohn!

Cadavrul sърmanei bătrâne era înmormêntat. Fiul plânse amar, când rămășițele ei pămêntești fură acoperite de pămênt. El suferia tare, dar în inima sa un alt simțămînt lua cu încetul locul durereii. Era amorul, amorul nebun, amorul fără speranță. Decât ar fi iubit așa, mai bine și-ar fi legat o pétră de móră de gât și s'ar fi aruncat într'o gârlă.

Clown și principesă! ... De sigur un așa amor nu se putea sfêrși bine.

De când veđuse pe principesa, sърmanul Clown de multe ori a petrecut noptile la feréstra ei, uitându-se la umbra atât de cunoscută, care se mișca pe perdele. Și tot astfel, până se stingeau pe rênd tóte luminările, Clownsohn rămânea acolo. Din când în când feréstra întunecată se deschidea, ér o figură albă, un cap blond, respira aerul îmbalzámit al serei. Atunci lui Clownsohn i se opria respirarea, sângele i se strîngea la inimă, capul i se înfierbînta; sърmanul Clown era nebun.

Odată — era o frumósă nópte de primăveră — feréstra dela balcon era deschisă, ér Clownsohn pândia. Principesa nu era singură. Pe perdele se resfrîngea, pe lângă umbra ei, și o siluetă bărbătescă.

Principesa era cu un bărbat. Acéstă singură cugetare făcu pe Clownsohn să se cutremure. Cele două umbre se apropiară tot mai tare de feréstră, așa încât Clownsohn putea mai să vadă, ce se petrece înlăuntru.

Cât de strînși erau ei unul lângă altul!

Capul bărbatului se apropiă repede de al principesei cu un gest, care sêmăna a sărutare.

Clownsohn avea sânge fierbinte; gelozia îl strînse de inimă, focul i se urcă în cap și-i luă judecata. Fără să șciă ce face, din câte-va sărituri de tigrú, Clownul fu în balcon, se tupilă lângă feréstră și ascultă.

— „Da, Olga, te iubesc, te iubesc preste tótă închi-

puirea; pentru tine viața și fericirea mea. Fii a mea, Olga, fii soția mea!“ ținea bărbatul.

— „A ta sunt de mult, Camil, și a ta voi fi în veci,“ șopti vocea tremurândă a tinerei femei. Apoi, în decurs de o secundă, nu se mai auzi nimic. . . .

De odată un răget, ca de tigrul turbat, răsună; un corp sări pe ferăstră în salon, și o mână de fer despărți pe cei doi amănți îmbrățișați. Camil sbură ca o mingie la dece pași, și se tăvăli pe parchet. Olga amuțise.

Clownul era la genunchii ei, Clownul sălbatic, cu nările palpitânde, cu ochii înflăcărați, cu fața palidă ca perețele.

— „Ești încă te iubesc, femeie,“ gâfăi el, „te iubesc mai mult decât poți iubi ființa omenescă; auzi tu! . . . morțea va cuprinde pe cel ce va cuteza a te atinge! . . .“ Vocea lui tremura de pasiune. Sârmanul Clown! Era nebun!

De odată el sări în picioare și strînse femeia tremurândă în brațele sale nervoase. Olga, de spaimă, recăpătă darul vorbirii.

— „Ajutor!“ țipă ea. „Camil! La mine!“

Camil se sculase în picioare, și în mâinile lui luci țeva

unui revolver. Clownul zări mișcarea în oglinda din față, și se aruncă asupra rivalului său. O pușcătură resună; sângele stropi parchetul.

Clownsohn, lovit în braț, șovăi, dar se reculese repede și printr-o silință supraomenescă înfipse ascuțișul unui pumnar în pieptul adversarului său. Camil cădu jos scaldat în sângele său; Olga era leșinată.

Clownsohn trecu cu mâna peste frunte, ca pentru a-și reținea mintea, care-i scăpa, ochiul său sălbatic rătăci un moment dela un cadavru la celălalt, mușchii feței i se contractară convulsiv, . . și un hohot lugubru ieși din pieptul său. Sârmanul Clown înnebunise!

Camil se vindecă și se căsătorii cu Olga. Er în casa nebunilor din orașul B. . . . se află și astăzi un tinăr cu figura blândă, care repetă des: „Când durerea își va implânta ghiarele în sufletul tău, gândește-te la mine; eu îți voi surde din cer și te voi mângăea.“ Erau ultimele cuvinte ale mamei sale. Dumnezeu avuse milă de nenorocitul om, și-i luase mintea. Etă mângăerea! . . .

Sârmanul Clown!

Ioșif Popescu.

Datine, credințe și moravuri române,

de S. Fl. Marian.

Vergelul.

După ce au sfârșit fetele și cu porcii, se duc până la un riș din apropiere, și decă acesta e înghițat, fac în el un produș, din care apoi se spală tóte pe rând dicând:

Riuleș
Sprinten, creș,
Să ne scapi de țipături!¹⁾
În anul următor
Să fim ca nișce flori
Neninse,
Neatinse
Nici de brumă
Nici de ciumă!²⁾

Prin rostirea acestor cuvinte, se cred fetele a fi scutate pentru anul ce urmează de ori și ce țipături, făcături și aruncături.

Eră decă părăul e desghiățat, atunci fata care s'a dus la dânsul pune peste părăul un rêslog pe care-l numeșce „punte“; de-alungul rêslogului pune brăul cu care e încinsă și, după ce face acêsta, trece peste părăul pe rêslog de trei-ori încolo și de trei-ori încóce, aruncând tot odată un struș de busuoc pe apă. Decă strușul se duce pe apă la vale, se vor mărita, de rămâne locului, nu se vor mărita³⁾.

După acêsta pune fiă-care inelul său propriu la capêtul rêslogului, merge până la mijlocul acestuia, se pléacă și se spală dicând:

Bună séra sânt Vasile!
Eu nu mă spal
De zoișă,
De lepósă,

¹⁾ „Țipături“ — după cum scrie S. Botizan op. cit. pag. 51. — se numesc în Maramureș tóte bótele (sêu nenorocirile), care după credința țêrancelor nóstre, provin din niscari operațiunii necurate (făcêtură), întreprinse de inimicile personale ori familiare cu intențiunea de a face stricăciune în frumșeța sêu sănătatea cuiăva.

²⁾ S. Botizan op. cit. pag. 51.

³⁾ Datina și credința fetelor din Bucovina.

Ci mă spal
De ură
De făcêtură.
Să rămân peste an:
Curată
Luminată
Ca sfântul sóre
Când resare,
Ca apa din fundul pământului
Curată curgêtoare
Ivindu-se pe fața pământului
La sóre.
Eu mă rog sânt Vasile
Să-mi trâmîți ursitul meu
De trei ursite ursat,
De Dumnezeu dat
De bunî ómenî îndemnat,
Să-l visez la nópte
Luându-mi inelul meu de sub punte¹⁾.

După ce s'au spălat și au rostit aceste cuvinte, iéu inelul și brêul și se'ntorc éráși acasă.

Sosind aici, iéu semênță de cânepă, se duce fiă-care la lemнар²⁾ și sémênă pușină semênță peste dânsul. După acêsta se descing de un capêt de brêu și încep a grăpa³⁾ semênătura dicând:

Étă-mi fac brêul meu grapă
Să mă visez la nópte măritată
Culegênd cânepă la olaltă
Cu alesul meu,
Cu ursitul meu
De trei ursite ursat

¹⁾ Com. de d-nul G. Brăilén.

²⁾ Numit pe unele locuri „tăetor“ și „trunchiú“. Sub aceste cuvinte înțeleg Români din Bucovina mai întâiu locul unde se taie lemne, apoi și o bucată de lemn, un trunchiú, pe care taie ei lemnele. —

³⁾ Unele spun că nu eu brêul grapă ele acêstă semênță semênată, ci se desbracă de cămașă și cu cămașa o grapă. Érá când se culcă, pun cămașa sub cap, nu brêul, după cum se va vedea despre acêsta mai la vale.

De Dumneșeu dat.
De bunî ómeni îndemnat¹⁾.

Gătind astfel și de grăpat, se duc în casă, ieú o ólá cu apă ne'ncepută, o pun în vatra focului și învêrtindu-o ñic:

Nu 'nvêrtesc óla,	La mine-l soșeșce,
Da 'nvêrtesc pe ursitul meú,	Cu máncarea lui
Póte-í în acest sat,	Spre máncarea mea,
Póte-í în cel sat, ...	Cu odihna lui
De-í în pat	Spre odihna mea,
Dă-l sub pat,	Cu gândul lui
De-í pe laiță	Spre gândul meú
Dă-l sub laiță,	Cu inima lui
De-í la ușă,	Spre inima mea.
Dă-l pe ușă ;	Grăbeșce-l,
Isbeșce-l,	Porneșce-l!
Porneșce-l,	La mine-l grăbeșce,
La mine soșeșce-l!	La mine-l porneșce! ²⁾
La mine-l porneșce,	

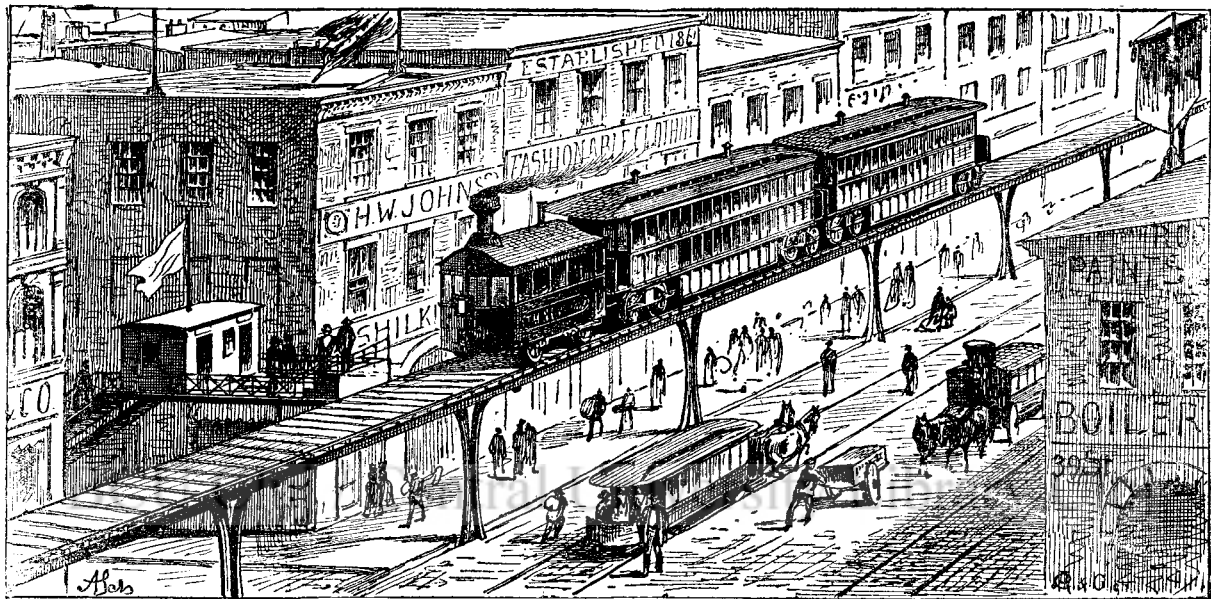
Sfêrșind de rostit formula acésta de vrajă, lasă óla cu apă să se încăldéscă. Êrá după ce apa s'a încăldit de ajuns, și după ce au mai pus într'ênsa și nișce flori, care

Anul vechiú a dispărut și cu dênșul dimpreună s'au sfêrșit și datinile și credințele din séra cea de pe urmă a acestuia. Decí fiá-care fată grăbeșce acuma să se culce cât mai de grabă, să aibă macar ceva timp de dormit, ca să-și póta visa ursitul, că-cí acuși zorile anului nou se arată de după culmile delurilor, și ele trebuie să se scóle de odată cu acestea spre a începe un nou șir de datine și credințe¹⁾.

IV.

Am vêdut din cele espuse mai sus, cum sêrbéză Românii din ținutul Dornei „Vergelul“ lor, am vêdut și cum sêrbéză fetele române de pretutindene un șir de datine și credințe, care asemenea se numesc „Vergel“. Aceste datine, după cum ni se spune, sunt fôrte vechi, că-cí așa le-au apucat și le-au sêrbat moși din strămoșii nostri, precum se sêrbéză și în ñiua de astăđi.

Vine acuma rëndul să vorbim despre o datină a feciorilor, tot atât de vechiă și de interesantă ca și cele de mai nainte, care pórtă același nume, însè care de un

Momentuositățile New-Yorkului: Drum de fer de-asupra unei strade. (Pag. 174.)

după credința lor, au putere de-a atrage, de-a ferma, precum de esemplu busuioc, matocină, odolén, lemnul Domnului, návalnic, și altele, o ieú dela foc o tórnă într'o strachină, séu într'o covățică și se spală cu dênșă. După ce s'au lăut, tórnă lăutórea éráși în ólá și o pun la capétaiú. Apói se descing de brêul, pe care l'au fost pus cu pușin mai nainte de acésta de-a lungul rêslogului de peste părău și cu care au grăpat sêmênța de cânepă și dimpreună cu inelul, pe care încă l-au pus la capétul rêslogului dela părău, le pun sub perina de sub cap, cređënd că prin acésta faptă li se va arêta în vis „ursitul“, adică feciorul, care să le ia²⁾.

Abia au sfêrșit de așezat aceste obiecte la locul, unde trebuie să șeđă ele în acésta nópte, și étă că mieđul nopții a și sosit.

Din tóte părțile satului încep acuma cocoșii a cânta.

timp încóce în unele sate s'a dat cu totul uitării.

Voind a descrie cu de-amăruntul și acésta datină ca și pe cele de mai nainte am fi nevoiți să reproducem, decă nu togmai întrégă, cel pușin cea mai mare parte din descrierea „Berii“ séu a „Berénului“. Aceeási regulă se observă la acest Vergel atât de cătră feciorii cari il fac, cât și de cătră fetele care ieú parte la dênșul, avënd tot-odată același scop ca și „Berea“ séu „Berénul“, adică: petrecerea tineretului, cinstirea și ospétarea părinților acestuia și-a altor óspeți bine-veniți, care se adună ca privitori la acésta petrecere.

Decí, ca să nu mai repețim ceea ce am mai spus

¹⁾ Com. de d-nul G. Brăilén.

²⁾ Acésta formulă de vrajă mi-a dictat-o o Româncă din Crasna, sat în Bucovina.

³⁾ Datina și credința fetelor din Bucovina.

¹⁾ E de 'nsemnat că o parte din datinile înșirate sub acésta specie de Vergel le au fetele din Bucovina și în „séra spre St.-Andrei“ 30 Decemvrie. — Nu voiú să trec și acea împregiurare cu vederea că numai rar când se 'nșoșesc mai multe fete la un loc spre a serba Vergelul, precum s'a descris mai sus, ci ele il sêrbéză mai mult îndeosebí, fiá-care acasă la sine. Mai ales datinile din urmă, despre care s'a spus că feciorilor nu le e îngăduit nici într'un chip să participe la esecutarea lor.

odată, în descrierea Vergelului de față vom fi cât se poate de scurți.

Am dis mai sus și o mai spun și acum, că Vergelul acesta nu se serbeză în una și aceeași ȕi, ci feciorii din Ilișesci și cei din Botușana îl serbeză în ȕiua de an nou după-amȕđi, cei din Corlata în lăsatul securilor, ȕr cei din Ardȕl în sȕrbătorile Pascilor. Mai pe scurt: timpul când se serbeză nu e același, modul cum se serbeză la feciorii din Bucovina e mai același, pe când la cei din Ardȕl se deosebește în cât-va. În ce constă deosebirea acȕsta, vom vedea mai apoi.

Să 'ncepem mai întâiu cu descrierea Vergelului feciorilor din Ilișesci.

Feciorii din acest sat, care voesc să sȕrbeze Vergelul, pun tȕte de mai nainte la cale, unde aȕ să-l serbeze? pe care din fete să le poftȕscă? apoi togmesc musicanȕi și aleg din mijlocul lor pe doui inși, pe carii îi numesc „Colcerii” și cȕrora le încredinȕază conducerea Vergelului.

Sosind sȕra St.-Vasile sȕu a anului nou, mai mulȕi feciori, luând cu sine cȕte un șip de rachiȕ, se duc pe la tȕte casele, unde sunt fete mari hotȕrite să fiȕ invitate și le poftesc dimpreună cu pȕrinȕii lor ca să bine-voȕscă a veni pe a dȕoa ȕi la Vergel.

La fiȕ-care casă, în care intrȕ, după îndatinata dare de „bunȕ - vremea” sȕu „bunȕ - sȕra” și după o scurtă convorbire, care mai totdeuna e în versuri, invitatȕrii cinstesc mai întâiu pe tatȕl fetei, apoi pe maicȕ-sa și în urmă pe fatȕ, respicȕndu-se cȕ le-ar fi cu mare plăcere și bucurie, când nu i-ar trece cu vederea, ci s'ar osteni pe vr'o cȕte-va ȕre pȕnȕ la petrecerea lor.

În ȕiua de anul nou după-amȕđi se adunȕ mai întâiu feciorii, carii fac Vergelul, la o casă anumitȕ, unde s'a făcut și „Berea”, sȕu și la altȕ casȕ, cu a cȕreia stȕpȕn însȕ sunt conȕeșii de mai nainte.

Fiȕ-care fecior e îndatorit, când vine la Vergel sȕu și cu o ȕi mai nainte de acȕsta, să aducȕ cȕte o oca de rachiȕ pentru ȕspeȕi și bani pentru musicanȕi pe carii îi daȕ în stȕpȕnirea „Colcerilor”. Fȕr de acȕstȕ contribuȕiune nu-i este ertat nici unui fecior să punȕ piciorul în joc, nici nu pȕte să aștepte cȕ va cȕpȕta ceva din cinstea ce-o aduc fetele.

Dupȕ ce cea mai mare parte din feciori s'aȕ adunȕ, încep musicanȕii a cȕnta și feciorii a juca.

Cel mult peste o ȕrȕ încep a se aduna și fetele din tȕte pȕrȕile dimpreună cu maicele lor, care aduc felurite bucate, ce le numesc „cinstea”, precum: colaci, plȕcinte, mere, nucȕ, gȕini fripte, babe și altele.

Pentru fata, care n'are mamȕ, ducȕ cinstea o sorȕ a sa mȕritatȕ, o mȕtușȕ, sȕu și o vecinȕ. Nici-odată însȕ nu ducȕ „cinstea” fata singurȕ.

Colcerii, cum vȕd cȕ a sosit atare mamȕ cu fiȕcȕ-sa, îndatȕ le ies înainte, și le poftesc în casȕ, le pun după masȕ și le cinstesc. ȕrȕ după ce le-aȕ primit cinstea, după ce le-aȕ cinstit și acestea aȕ închinat cȕte un pȕhar de bȕturȕ și-aȕ imbucat cȕte ceva din bucatele puse pe masȕ, iese fata afarȕ unde o așteptȕ jocul.

Astfel sunt primite, cinstite și ospȕtate tȕte fetele de-a rȕndul, cȕte aduc cinstea.

În scurt aceeași datinȕ, aceeași primire, cinstire și ospȕtare, aceleași apucȕturi se observȕ la Vergelul acesta ca și la Bere.

Danșurile și chiuiturile sunt tot aceleași care se usitȕzȕ de cȕtrȕ feciorii din Bucovina peste tot anul. O singurȕ abatere, mai cu samȕ cu privire la chiuituri, constȕ întru aceea, cȕ feciorii, de astȕ-datȕ, când strigȕ în joc nu criticȕ, nu iȕu în rȕs, sȕu cum se ȕice peste picior, nici pe una din fetele, care aȕ adus cinstea. Ei se pȕrtȕ față cu dȕnele cȕ se pȕte mai omeneșce și cautȕ să le jȕce pe tȕte de-a rȕndul și cȕ se pȕte mai de multe ȕri, ca nu cum-va mai pe urmȕ, una sȕu alta, să aibȕ cuvȕnt a se plȕnge cȕ n'a fost bȕgatȕ 'n sȕmȕ și cȕ prin urmare numai de gȕba le-a dus cinstea, cȕ-cȕ n'a fost de obrazul lor.

Fiȕ-care fecior, însȕ mai cu sȕmȕ „Colcerii”, cautȕ ca tȕtȕ adunarea, toȕi ȕspeȕii poftiȕi și cei bine-veniȕi să fiȕ deplin îndestulaȕi cu primirea, cinstirea, petrecerea și purtarea lor.

În acest chip durȕzȕ Vergelul feciorilor din Ilișesci pȕnȕ ce inoptȕzȕ bine. După ce începe a inopta, fetele se duc pe acasȕ. Feciorii și cu alȕi bȕrbaȕi mai rȕmȕn și-și mai petrec cinstind, ospȕtȕnd și jucȕnd pȕnȕ într'un tȕrȕiȕ de nȕpte, când apoi se duc și ei pe acasȕ.

Tot cam așȕ serbezȕ Vergelul și feciorii din Corlata. Ei încȕ aleg doui inși din mijlocul lor, care se 'mputernicesc apoi de cȕtrȕ ceialalȕi ca să strȕngȕ și să privegheze cinstea adusȕ de fete, să conducȕ Vergelul, să primȕscȕ și să cinstȕscȕ ȕspeȕii, să pȕstreze ordinea civenitȕ, în scurt să caute ca întrȕga petrecere să fiȕ în cea mai bunȕ rȕnduelȕ¹⁾.

Ce se atinge de Vergelul feciorilor din Butușana avem urmȕtȕrele amȕnunte, pe care a bine-voit să mi le comunice venerabilul paroch din loc d-nul N. Sbiera.

„La Vergel, imȕ scrie Sȕntia-sa, poftesc doui feciori²⁾ pe fetele, care le plac lor, nu însȕ de-a rȕndul pe tȕte, ca în ȕiua de anul nou să vie la Vergel. Fetele duc de-a rȕndul mȕncȕri, fiȕ-care ce are, ȕr feciorii plȕtesc musica și bȕtura. Acestea tȕte se strȕng la o casȕ anumitȕ anume hotȕritȕ spre acel scop. De cȕtrȕ sȕrȕ se adunȕ o cȕtȕ de feciori la acea casȕ, ȕrȕ nu toȕi feciorii cȕȕi sunt în sat, ci după alegerea lor un numȕr amȕsurat localitȕȕii și numȕrului fetelor invitate, și pregȕtesc mese în acea casȕ.”

„Fetele, care vin cu bucatele pregȕtite, le pun pe masȕ.

„Musica le cȕntȕ.

„Feciorii le cinstesc și așteptȕ pȕnȕ ce se adunȕ tȕte. Apoi se așȕzȕ la masȕ tot un fecior și o fatȕ, unde bȕu și mȕncȕcȕ pȕnȕ ce se saturȕ. În același timp pȕrinȕii se cinstesc pe de lature și privesc la tinerȕ. Apoi tineretul ese cu danșul prin prejurul mesei afarȕ și deschide jocul, care durȕzȕ tȕtȕ nȕpteȕ.

„Dupȕ ce s'aȕ sculat tinerȕi dela masȕ, se așȕzȕ pȕrinȕii lor și toȕi bȕtrȕnii invitaȕi la bȕut și mȕncat, însȕ numai ceea ce a rȕmas dela cei tinerȕ. Pȕrinȕii tinerilor și ceialalȕi ȕspeȕi încȕ se veselesc și-și petrec mai tȕtȕ nȕpteȕ acolo.”

Acestea-s amȕnuntele ce ni le-a comunicat d-nul N. Sbiera³⁾.

¹⁾ Com. de d-nul G. Tomoiȕgȕ.

²⁾ Aici vedem numai pe doui feciori poftind, pe când în Ilișesci poftesc toȕi feciorii cȕȕi compun Vergelul.

³⁾ D-nul N. Sbiera asemȕnezȕ Vergelul acesta cu „Picnicul” de prin orașȕ, pe care îl fac din când în când studenȕii în cȕștegitile de ȕrnȕ.

Comparând acuma Vergelul acesta cu al feciorilor din Ilișesci și Corlata, vedem că în fond sunt tot una, aș aceiași scop, numai în privința esecutării lor se deosebesc în câtva.

În fine ne-a mai rămas să vorbim puțin și despre Vergelul feciorilor din Ardél.

Éta în câte-va șire și descrierea acestuia pe care o reproducem din „Familia“.

„Musica se aude de departe, — cetim în această fõe.

„În mijlocul satului la o casă sunt adunați o mulțime de feciori și fete, care saltă cu entusiasm.

„Acolo e — Vergelul.

„Șciți ce e Vergelul?

„Vergelul e o datină străbună a poporului român din Ardél

„În ziua dintâiu a Pașcilor feciorii își aleg un rege, ér acesta a doua zi își alege o regină; ... acești doi aranjază tótă petrecerea.

„Acesta e petrecerea cea mai plăcută a poporului român din comitatul Solnocului de mijloc“¹⁾.

¹⁾ Al. Onaciú op. cit. — În „Proverburî séu povestea vorbií“ culesă de Anton Pann partea III. București 1853, pag. 15, dăm peste următorul proverb: „nu te grăbi ca fata mare la Argea și ca veduva la măritat.“ Luând bine séma la înțelesul proverbului acestuia, imi vine a crede că cuvântul „Argea“ trebuie să însemneze o petrecere a Românilor din România, care sémână fõrte mult cu specia a treia a „Vergelului“ despre care vorbií aici, pentru că precum la Argea așa și la acest Vergel fetele nu-și dau rënd așa de iute se pregătesc și se grăbesc cu gătitul și altele de a semenea ca să pótă porni mai de grabă la Vergel.

9 Martie.

Schiță din vieța conjugală.

Rar s'a vădut o păreche mai potrivită decât Radu și Elena. Nu trebuiaú căutate între ei acele contraste de blond și brun, care seduc mai totdeuna péna novelistilor. Amëndouí erau bruní. Elena avea un păr castaniu cu reflecturí focõse, ochi de o tăieturá perfectá, umeđi și strălucioși, dar visători și adânci; nici nu era minune: iubia și era fericită. Fața ei puțin palidá se potrivea cu expresiunea visátõre a ochilor, buzele rumene și fragede páreau fácute anume pentru sárutat. Statura mai mult micá, decât mare, avea acele proporțiuni minunate, care fac, ca femeia micá să pará mijlocie. Astfel era ea. Și el? ... De ce să-l mai descriem? Bărbații n'au lipsá de a fi frumoși.

Destul, că ei se 'ntêlniserá și se iubiserá. Unde? Pușin ne pasá. Orí-cum, era primávera, era Martie, timpul amurului și al ... viorelelor. Párinții nu se opuserá la amurul celor doui copii. Radu și Elena devenirá o páreche.

Nu este minune, că doui tineri cásătoriți din amor áu avut momente fericite, dar e póte destul de ciudat că fericirea a durat doui ani. Da, doui ani, precum am onõrea a vé o spune. Sunt doui ani, de când Radu și Elena se iubesc și și-o spun în tótá ziua, și decá nu din gurá, dar cel puțin prin gesturí, dar cel puțin prin acele o miá și una de nimicurí, care formézá fericirea în cásnicie.

Este érná, când îi gásim în camera Elenei. Este sérá și frig. În cámín arde un foc bun și în acea adorabilá camerá domneșce un miros plăcut de viorele, parfumul favorit al celor doui tineri. Amëndouí șed unul lângá altul pe o sofá; ea cõse, el frunđáreșce într'o carte, ér lampa amicabile le iluminézá frumoșele lor fețe. Gándurí plăcute se vede că le rétăcesc prin cap, cá-cí ei suríd și se uitá unul la altul.

— „Șcií la ce mă gándiam, Radule,“ ȓice ea.

— „La ce, dragá?“

— „Mě gándiam la cel dintâiu buchet de viorele, pe care l'am cãpétat dela tine. Ce bucurie era pe mine, și cu ce ardõre descifraí șirurile pe care mi le scrieai. Am ținut minte data aceea: era 9 Martie.“

— „9 Martie! te'nșeli, dragá, era 3 Maiú ...“

— „Ba să mă ierți, Radule, cá n'am uitat așa de curënd. Și acuma pástrez acel mic buchet în camera mea de dormit și epistola ta se aflá în acea micá cutie pe care mi-ai dárut-o tu.“

— „De ... femeile trebuie să aibá totdeuna dreptate,“ ȓice el surídënd, „cu tóte acestea áși putea depune jurámént cá era în 3 Maiú.“

— „Femeile, femeile ... tot de ele trebuie să vé bateți joc și nu vedeți cá voi singurí sunteți uituci. Nu te șciam atât de încápétinat.“

— „Încápétinat! ... Nici eú nu te credeam în stare să-mí dai astfel de titlurí. Véd, cá m'am înșelat.“

— „Véd și eú, cá trebuie să ai tot tu dreptate. Dar te voiú convinge acum, domnul meú, cá ȓi-ai uitat fõrte curënd data unei ȓile atât de însemnate; cel puțin așa o cred eú.“

— „Mare minune ar fi să mă fi înșelat. M'ași putea rămáși pe orí-ce.“

Elena aprinsá de necaz alérgá în odaea de dormit și aduce frumoșá cutiõrá de lemn de rosá, unde-și ținea închise epistolile. Ea o deschide și scõte un mic bilet rosa, care rěspândi un miros de viorele.

— „Priveșce data, domnule bine-informat,“ îi ȓice Elena arétând biletul. Era într'adevër 9 Martie.

— „Ímí pare bine, cá ai dreptate,“ observá Radu cam atins, „dar véd cá trebuie să te párălesc pentru câte-va minute, pentru ca să te linișteșci.“

El își iea repede pálăria și paltonul, și trecënd pe lângá masá dá jos cutia cu scrisorí. Frumoșá mobilá se sparge, ér epistolile, care conțineau tóte simțámintele lui de iubire, se împăștie prin odac. Radu nu se opreșce, ci iese pe stradá. Sângerile lui e cam înfierbântat; cauzele mici produc efecte mari. El trece pe bulevard; se opreșce pe la práválii. De doui ani nu ieșise la preumblare fără Elena; i se párea ceva noú. Etá-l înaintea teatrului. E chiar momentul de a intra. De ce nu și-ar pláti plăcerea de a-și petrece odatá și singur? Representațiunea e atât de frumoșá. Fără a se cugeta mai departe, intrá. Fără voie Radu admirá femeile frumoșe, pe care nici nu le véđuse când era cu Elena. El capétá un loc minunat. Representațiunea începe. Prima-donna este fõrte gentilá, ah! și cât de bine făcutá, ar ȓice cine-va cá e o statuá de marmorá. Radu o ficsézá; ea bagá de sémá cá a făcut impresiune, se uitá în loja lui și-i suride; tinérul bărbat era frumușel báiet. Tótá lumea bagá de sémá, cá Radu este preferit. Cortina cade. Radu intrá în „foyer“ în urma

primului act. Ce grupe de femei elegante se preumblă pe aci! éta vechi prietini cu care nu s'a întelmit, de când s'a însurat! Vieța de flăcău i se reamintește în aceste suvenirii vii. Un amic se apropie și-i vorbește.

— „Bravo! Radule, n-ai dat din șea pe toți. Prima-donna, după care ne spargem capetele, ți-a dat semne foarte vedite că-i plăci. Bre! bre! te invidiez.“

Și corul bărbaților aprobază și laudă. Amorul priuți al lui Radu se deșteptă. El e în stare să facă nebunii. Și nimeni nu-i pomenește de Elena? Nică o scăpare, el a uitat-o.

Fără a se gândi mult, Radu voește să fiă galant, scoborâ scările și intră la o florăriță, care presintă într-o căsuță de lângă teatru buchete de toate mărimile pentru amatori. El vrea să cumpere un buchet pentru prima-donna.

Un parfum îmbetător i se urcă la cap. Din toate părțile îl impresoră buchete enorme de hyacinte, camelii etc. Într'un colț un mare buchet de vioarele îi trimite în față profumul său favorit. — „Vioarele! . . . în timp de érnă; pe urmă sunt florile mele favorite,“ gândeste el și ia buchetul.

— „Ai și nimerit flori frumoșe, domnule,“ ăice florărița. „Nimic mai frumos ca un buchet de vioarele pe timpul acesta. Avem abia 30 Decemvre.“

30 Decemvre! Dată fatală! Ea-i reamintește pe Elena. — „30 Decemvre, ziua logodnei mele. Dumneđeule era să fac o nebunie. Sърmană Elenă! ce va fi făcend ea acum?“ Și cufundat în gânduri Radu aruncă un ban de aur pe masă și fără să aștepte să capete ceva înderét, fără să bage în sémă complimentele și mulțămitele florăriței, iese încet ducend buchetul de vioarele în mână.

Și tot pe gânduri înaintéază pe stradele orașului, lasă

teatrul, ajunge pe bulevard și înaintea casei. Orologiul bate 10; la nică o ferestă nu e lumină. Unde-i Elena? Să se fi dus de acasă? Său dórme?

El sună, portarul deschide.

— „Dómna ieșit-a?“ întrebă el.

— „Nu, domnule.“

Ce va fi făcend dară? Sърmana Elenă! El intră în casă și umblă pe vârful degetelor. În salon e întunec, în camera femeiei sale asemenea. Radu derbracă paltonul, depune bastonul și pălăria și înaintéază în vârful degetelor până la odăea de dormit a femeiei sale. Nică un sgomot! Dar o rađă de lumină strébate până la el. Radu se uită prin perdéua subțire care acopere gémul ușei. Femeia sa în haină de nópte șede lângă cămin cu cutiea de srisori în brațe. Ea cetește șirurile lui, pe când șiróe de lacrimi curg din ochii ei, și suspinuri o năpădesc. Radu nu mai póte răbda; deschide repede ușa, alérgă la femeia sa, o îmbrățișéază și-i cere iertare, dându-i buchetul.

— „Îți mulțamesc, Dumneđeule,“ ăice ea suridend, „gândiam că se isprăvise cu fericirea mea.“ Și ea îi istorisește cum a început să plângă după depártarea lui, cum a deres cutióra stricată, a strins scrisorile imprastiate și le-a cetit. — „Uitasem că e aniversarea logodnei nóstre și numai uitându-mé din întemplantare într'un diar am vedut data în fruntea lui. Ved că tu ți-ai adus aminte de ea, deóre-ce mi-aducă un buchet de vioarele. Scumpul méu Radu!“

El roși puțin, dar de sigur nu spuse pentru cine erau destinate florile.

— „Acum vei fi convins, că tot era în 9 Martie,“ adăogă ea cu timiditate.

— „Da, da, femeile au totdeuna dreptate,“ ăise repede Radu.

Imitațiune de I. P.

BCU Cluj / Memoriile unui stomach. Library Cluj

(Fine).

Măritișul imi prii foarte bine, trebuie să o mărturisesc. Se 'ntelege de sine că nu mai fui turburat în odihna noptii prin inspirațiuni poetice, și cred că perióda acesta ar fi fost cea mai fericită a vieții mele, decă n'ași fi avut să mé supér de schimbarea continuă a bucătăreselor nóstre.

În momentul, în care vre una din aceste frumoșe servitóre ale apetitului nostru ajunsese destul de departe, pentru a putea prepara spre mulțămirea mea vre o mán-care deosebită, în același moment puteam fi sigur, că dintr'o cauză séu dintr'alta bucătărăsa era dată afară.

Eú consider preotésa bucătăriei ca bunul séu réul méu geniú special și cred sincer în adevérul nimerit al proverbului, care ăice: „Dumneđeú a creat mánările, ér dracu bucătărăsele.“ Numai ași vrea să șciú: óre amabilul domn Pluto le ia éráși în serviciul séu, după ce sunt alungate din toate casele. Decă va fi așa, atunci nu mé mir de loc de frica atât de naturală, pe care o arată ómenii la simpla gândire de a petrece măcar provisoric în Hades (iéd).

În curénd mai avui o altă neplăcere, care consta în nepotrivirea gusturilor între tinéra mea femeia și între mine. Fragedul și slăbuțul stomach femeiesc nu era în stare, de a prelucra mánările mai picante și mai grele

și de aceea m'am lăsat adesea să fiú sedus prin lingușiri, ca să primesc totfelul de „sauce“uri și alte nędzdrávánii, care nu-mi plăceau. Dar acesta se întemplantă numai din când în când, și o mai mărturisesc odată, că am găsit căsătoria foarte priitoare sănétății și buneistării în genere.

Într'aceea socrul nostru ajunsese domn mare în oraș. Încă de mai mulți ani făcea parte din numărul sfetnicilor. Deóre-ce în timpul acela primarul nu trebuia să fiă invétat, ci găsia în persóna unui secretar cuantitatea necesară de inteligentă, de aceea putea să se aștepte și socrul nostru la onórea mult dorită de ambițiunea sa.

Între mine și persóna mea esternă séu întregul, adică omul viețuitor și respirător, în al căruia corp eram eú închis, n'a esistat nică-odată cordialitate deplină cum trebuie să existe între rude, pentru-că ocupațiunile literare și artistice ale domnului méu nu prea aveau mare trecere în ochii tatálui soției sale. Simțămintele mai delicate, care-și caută asil în pénă, cernélă, hárțiă și cărți, nu sunt nică-odată în armoniă cu acele nizuințe după bani, ce pun în activitate un alt șir de facultăți spirituale.

Acésta este foarte bine, și nu ne dá nică un motiv serios de a anatemisa pe vre una din cele dóuë partide. Numai una observez, că desprețul, pe care-l arată bogatul

domn de Bani-gata față cu sëracul domn Cărturar, iea câte-odată o formă prea . . . prea ridiculă.

Deși dară esista din cauza acésta óre-care aversiune între tatăl femeiei noastre și între soțul ei, totuși acésta aversiune nu era așa de înfocată, încât să fi nimicit tóte plăcerile vieții de familiă. De aceea am fost chiămat la multe sèrbători și ospete, în care juca o rolă socrul nostru, ca membru cu influință în consiliul orașenesc.

Este o minune, câtă sarcină póte purta tot genul nostru. Cât despre mine, eu eram un adevèrat dromedar. Prin acésta nu voiù să ñic, că n'am cãrtit nici-odată, că-cî gemeam chiar ca numitul dobitoc supt orî-ce povară, care mi se părea prea grea. Atunci însè n'aveam alt scop, decât să capèt vre un pinten sèu un biciù în forma unui pahar de rachiù, care într'adevèr avea la început efectul, că mă escita repede la nouă activitate. Dar acésta stare iritată nu ținea mult și puterea mea se slăbia în grad încă și mai mare.

Acum, când am îmbètrânit și am încãrunțit în serviciù, mă plâng numai că stăpânul meù a fost destul de nebun, pentru a voi să împinteneze un cal de trebă prin aceste întrebuintări continue de alcool. Astfel am fost ruinat mai tare, decât chiar prin lăcomie. Domnul Cap a fost atât de afectat, încât am cređut câte-odată, că trebuie să-și pèrdă mintea, și aceea stă, că un nebun din etagiul cel mai de sus póte ușor fi periculos celorlalți locuitori ai casei.

Intimitatea produce despreț, un adevèr, care se póte întrebuinta cu deosebire cu privire la stomach. La început mă îndemnaù aceste mici rațiuni de spirt la o activitate mărită, până când mă obicinuii cu efectele lor ardètóre. Peste puçin nu mai voiam să lucru, decât nu eram mai întâiu biciuit în modul acesta, și astfel se grămădiră rele nouè, până când stăpânul meù era să devinã un bèutor de vinars incorigibil.

Un medic de apă l'a scãpat de acest pericol; totuși era mai să plătèscã cu vieța restaurarea sănètaii, decât așa ceva ar fi cu puțință. Domnul Aquarius se pripi și, în loc de a mă învèța cu încetul cu o altă dietă, îmi tăiã deodată tóte plăcerile obicnuite. De aici a urmat, că prin reacțiune repede am fost aprópe oprit cu totul în activitatea mea, și-mi pot închipui chinurile, pe care le pregãtii astfel celor d'impregiur.

În sfèrșit, după o tractare mai înțelèptã îmi recãștigã puterea de acțiune, cu tóte că nu-mi recãpètai energia, pe care am avut-o la început.

Într'aceea timpul trecea, și d-nul Fabricant de ciorapî se urcã până la demnitatea de primar amèsurat dorinței și nizuinței sale, demnitate pe care o purtã cu gloriã și onóre în decurs de câțî-va ani. După acésta împlinire a fierbinței sale dorințe, d-nul socrul nostru fu unit cu strãmoșii sèi și lãsã fiicei sale, soçia domnului meù, o avere însemnatã. Acum bãgai de sémã, că chiar ómenii, cariî-și esprimaserã mai tare desaprobarea lor față cu mesalianța nòstrã, se apropiaù acum de noi și căutaù să ne facã cunoscute simțãmintele lor de condolență într'un mod fòrte bătãtor la ochi și fòrte amabil. De acum nu mi se mai refuza nimica; cea mai micã dorință îmi era îndatã împlinitã.

Dupã cum se vede din istoria mea, am trecut prin multe. Am mãncat bucatele cele mai alese și cele mai de rënd; am bèut din tóte vinurile, adevèrate și falsificate.

Nimic însè nu mî-a stricat ca acel demon, care supt numele de „apã de foc“ a contribuit atãta la stèrpirea sèrmanilor Indieni.

Ca un stomach cu esperință mare, îmi voiù permite darã să rezumez cunoșcințele mele în câte-va reguli.

Cea dintãiu este cumpètarea. Dècã eșci înarmat cu acésta, poți să te lupți și cu Satana.

Dècã din întèmplare ai jertfit ceva prea mult lui Epicur, lasã-mè în pace, că să mă bucur de puterea vindecãtóre a naturei, pe care nici chiar medicamentele nu o pot neutralisa cu totul.

Dècã-ți lipseșce ceva, nu te adresa nici-odată la medicii, cariî scriù recepte lungi, deóre-ce nici efectul medicamentelor celor mai simple nu le e pe deplin cunoscut. Viitorul ascunde încă aceste cunoșcințe în misteriosul sèu sîn; de aceea nici nu voiù să condemn medicii, dar voiù să-i fac mai modești.

Cel care voeșce să mistuèscã bine, să-și alégã bucatele, după cum le cere stomachul.

Ospetele să fiã regulate, că-cî eù lucru mai bine, decât sunt provocat la muncã cam în același timp.

Mișcarea este o condițiune neapãratã a sănètaii mele. Încordarea prea mare însè îmi stricã.

Bucatele dumaticã-le bine, că-cî atunci le mistuesc cu mult mai ușor.

Nu mãnca nici-odată singur. Conversațiunea și risul îmi priesce, când mãnãnc; dar condemn cetirea în decursul acesteii operațiuni importante.

Orî cât s'ar părea de ciudate cuvintele mele, eù pretind, că o vieță în pace și în unire cu tótã lumea, o vieță acomodatã legilor moralei, are o mare influință asupra mea. Prin acésta nu înțeleg numai o vieță corporalã regulatã, ci voiù să ñic, că simpatizez și mă unesc cu nizuințele mai înalte și capacitãțile, care deosebesc o naturã alèsã de ómenii ordinari. — Stomachul unui boù este admirabil construit pentru trebuințele sale. Inelele unui boa constrictor sunt fòrte acomodate pentru acest animal simpatic. Interiorul insectelor este fòrte complicat și felurit după trebuințele lor.

Tot așa și stomachul unui om este cu atât mai simțitor și mai delicat, cu cât sunt și facultãțile sale inteligente mai înalte. Ce se atinge de structura organicã, ea este de sigur aceeși pentru toți ómenii; organele de mistuit ale unui Hotentot vor presenta aceeși formațiune ca ale lui Newton, Voltaire sèu Goethe, dar simpatia activității nervóse face deosebirea. De aceea mai accentuez odatã, că între natura moralã și cea fisicã existã simpatia cea mai fragedã și o influință hotãritã după legi minunate.

Ca încheiere voiù aduce unele

Reguli dietetice

pentru toți, cariî vor să mãnãnce bine, să bea bine și să rêmãnã sănçtoși.

I. Nu te scula prea târziu și spalã-te cu apă caldudã pe tot trupul. Frècã-te bine până te vei face roșiu ca un rac fiert și fã o preumblare repede cam de o jumètate de órã. Dècã stomachul cere prea tare de mãncare în decursul preumblãrei, mãnãncã un pismete.

Nota bene. Dècã omul póte suporta o bae rece și simte o reacțiune repede a cãldurei, atunci starea sa nu trebuie să-l îngrijèscã de loc.

II. La dejun bea o singurã tasã mare de ceai negru mestecat cu lapte și puçin zahar. Puçinã cafea bunã și

tare mestecată cu mult lapte fiert (3 părți de lapte și 1 parte de cafea), este foarte sănătoasă. Cacao și șocoladă încă se pot lua, decât are cine-va gust deosebit pentru ele; dar uleiul lor este cam greu de mistuit. Dintre bucate solide îmi priesce mai bine o franselă proaspătă dar rece, seú pâne bine cóptă cu puțină slănină.

Nota bene. Decă omul póte dejuna bine și adică póte mânca diferite feluri de carne și alte lucruri, atunci starea sa nu trebuie să-l îngrijescă de loc.

III. Obiceiul de a prândi la améđi este foarte stricăcios și incomod; acest ospéț principal ar trebui aménat până séra seú peste tot până după ocupațiunea dílnică, ceea ce este cu mult mai priitor sănătăđii și mai coréspunđător ordinei íntregi de vieță. O ímbucare ușórá la 12 seú 1 órá de đi ími este foarte plăcută, fiind-că pe vremea aceea sunt gata cu mistuirea dejunului. Pâne cu unt și o friptură rece ímpreunată cu un singur pahar de bere seú de vin ușor, póte să se lupte cu fómea până la „diner“.

Nota bene. Decă omul póte posti dela dejun până la 6 seú 7 óre séra, fără să mánânce ceva, atunci starea lui nu trebuie să-l îngrijescă de loc.

IV. Prândului seú ospéțului principal îi trebuie consacrată cea mai mare atențiune, pentru a acomoda cât se póte calitatea și cantitatea lui puterii mele digestive.

Metoda, de a începe prândul cu o supă, nu-mi prea convine. Decă stomachul este odată ínarmat pentru luptă, atunci voește să aibă cu cine-și măsură puterile. Decă nu se póte cine-va lipsi de supă, să o iea cel puțin suptire și vegetabilică. După o supă grea, o friptură rece de vită cu un cartof făinos este cea mai bună mâncare.

Ca primă bucată după acestea îi place stomachului puțin pește fiert, o cantitate mică de unt topit cu câte-va picături din sângele frumoșei d-re Anchovis. Decă untul topit nu-i priesce stomachului și Anchovis, precum pretind unii, strică gustul peșcelui, atunci un bun locuțiitor este unt rece cu muștar și puțin piper de Cayenne. Ceí tarí, carií pot mânca orí-ce și orí-cât, mă vor ride; îi rugăm ínsé, să-și aducă aminte că acestea nu se scriú pentru ei.

Cu peșcele îi place stomachului un pahar de vin, și acum e plin de atențiune. El ascultă o mică conversațiune plăcută, fără a pierde din ochi îndatoririle sale.

După pește îi place un „entremets“ francez bine preparat; póte cu legumi, seú cu un „purée“ de cartofi, care forméză un pat móle pentru friptura, ce are să vină. Ín decursul acestui stadiú interesant trebuie consumată pâne multă. Íncă un pahar de vin și o conversațiune veselă, unde póte omul să ridă. Apói póte veni o friptură cu puțin seleri seú cartifol. Íncă un pahar de vin și acum stomachul începe a se simți cu haznă.

Urméză un interegn, conversațiunea se animéză, și acum póte fi timpul, ca omul cu minte să strige: „destul!“ Decă ínsé simte că a mai rămas vre un gol de umplut, vor fi bune câte-va faliúte din pieptul unei rațe sélbatice cu zamă de alámăe. Tot așa de bună este o jumétate de potérniche cu „sauce“ de pâne, pentru a ușura durerile, pe care le-a simțit sêrmana pasêre ín decursul tranșerii. Seú o găinușă de munte, o becasă, câte-va feliúte din pieptul unui fasan, seú o prepeliță fragedă, tóte acestea sunt escelente; dar vai! de nenorocitul care va mânca pasteturi după ele, afară decât mai cere stomachul vre o omletă; atunci putem đice ca despre lupóica lui Dante:

„Ha natura si malvagia e ria
Che mai non empie la bramosa voglia
E dopo il pasto ha piú fame che pria.“

Brânza e bună de regulă după acestea; apói scólă-te dela masă fără a mai lua desert și vin. Pómele sunt bune, dar nu după un ospéț prea copios.

Nota bene. Decă după un astfel de prând omul se simte ușor și elastic, dispus la o petrecere veselă, atunci se póte încă să aibă o constituțiune delicată, dar de sigur starea sa nu trebuie să-l îngrijescă de loc.

V. După mâncare nu ședeá multă vreme la sticla cu vin, ci caută petrecere socială. Cât despre mine, eú n'am mistuit nici-odată mai bine, decât când m'am transpus índată după masă íntro societate de dómne și am fost regalat aci cu o tasă de cafea négră. Íntro conversare de dómne, seú ín musică, seú íntro partidă de șach, orí de cărți, seú íntro altă petrecere socială mi-a trecut séra foarte plăcut, fără témă de điuá de mâne orí de urit ín presinte.

VI. Să punem, că ne-am sculat de diminéță și am petrecut séra bine; ne vom culca dară de timpuriú și ne vom feri de a mai cina. Ínt'adevêr activitatea spiritului se trădezá nóptea câte-odată ín mod foarte neplăcut, decât nu-i e atrasă atențiunea prin o ușórá activitate din partea mea. Ómenii, carií sufer de acest reú, ar trebui să aibă o mică provisiune de pismeți ín apropierea patului. Decă aí curagiul să beí, ínainte de a te culca, un pahar de apă rece, nu vei avea de ce te căi.

Nota bene. Decă omul se scólă din somn ínprospéat, cu limbă curată, cu plăcere pentru lucrul dílei, și cu mulțămire íntimă pentru vieța din noú dăruiță, atunci póte fi convins, că starea sa nu este de loc îngrijítóre.

Și acum, iubite cetitor, ín speranță că ți-am făcut un mic folos, îți trag un frumos compliment și-mi ieú điuá bună cu satisfacțiunea unui stomach, ce și-a făcut datoria și prin urmare îi are la stomach pe toți, carií mánâncă, beú și se pricep a mă tracta cum se cade.

Coloseul.

Íntre nenumératele monumente rămase ín Roma de pe timpul Romanilor, cele mai grandióse sunt Coloseul și Panteonul.

Noi vom vorbi de astădată despre Coloseú.

Íncă ímpératul C. August Octavian și-a propus să satisfacă dorinței Romanilor totdeúna lacomi după lucruri grandióse și strălucítóre și după spectacule sângeróse și

crudele, edificând un Amfiteatru vast pentru lupte de gladiatorí; dar ímplinirea proiectului seú fu ímpiedecată prin mórte. Șepte ímpérați ședurá după densusul pe tronul lui, dar nici unul din aceștia n'avu nici talentul nici curagiul de a realiza acest mare proiect. Abia al optulea T. Fl. Vespasian ascultă rugăciunile poporului și începu edificarea Amfiteatrului Flavian ín 72 d. Chr. Dar cu tóte

că lucrau în continuu 30,000 de persoane (mai ales jidovi, aduși de Tit după dărîmarea Ierusalimului), totuși Vespasian nu putu ajunge fericirea de a-l vedea finit și de a-l putea consacra, ci această onoare îi rămase lui Fl. V. Tit următorului său, în anul 80 d. Chr. Ultima sa perfecționare însă se îndeplini sub Domițian.

Acest edificiu admirabil e fundat pe locul, unde era odinioară lacul artificios din grădina lui Nerone. Rădăcat în centrul Romei, în mijlocul celor șapte coline, el întrecea în mărime celelalte două Amfiteatre și rivalisa în stălucire cu palatul de aur al lui Nerone. Vespasian și Tit, întrebunțând cunoștințele câștigate în călătoriile lor prin Orient, deteră Amfiteatrului totă vigorea și maiestatea arhitecturii egiptiene și siriace, înfrumșetată și rafinată prin arta grăcă.

Coloseul e zidit din pietri pătrate de travertin, legate odinioară împreună prin drugi de fier, cari însă în secolul de fer ai evului de mijloc au fost toți răpiți și întrebunțati la fabricarea armelor, cel mai prețios obiect al acelor timpuri. Aceste pietri au fost luate mai ales din palatul lui Cesare și palatul de aur al lui Nerone.

Coloseul are formă eliptică. Circumferința esternă e de 524 metri, lungimea (în direcț. Ost-vestică) e de 187.77 metri, lățimea de 155.64 metri. — Arena e de 85.75 metri în lungime și de 53.62 metri în lățime. Înălțimea zidului estern e de 48.5 metri.

Edificiul avea 4 caturi, din care cele 3 inferioare erau susținute prin arcade, a căror colonne erau ornate: în 1-l cat în mod doric, în al 2-lea în mod jonic, în al 3-lea în mod corintic. Al 4-lea cat avea ferestri pentru aerisire, fă-care cu câte două colonne corintice.

Între arcadele catului al 2-lea și al 3-lea se aflau statue și ornamente. (Mai toate ornamentele erau luate din palatul de aur al lui Nerone, distrus la ordinul lui Vespasian și Tit spre cea mai mare plăcere a întregului popor roman, care ura din adâncul inimei pe acel tiran și toate lucrările lui.)

În primul cat se afla așa numitul „podium“ destinat pentru senatori și bărbați mai mari de stat. În același cat, în față, ceva mai sus, era tronul împăratului („Pulvinar“ul), în giurul căruia ședea directorul jocurilor și feciorele vestale. Celelalte 3 caturi erau ocupate în ordine de nobili, dómne, popor și șerbi. De-asupra catului al 4-lea se aflau locurile ocupate de câte-va sute de marinari, a căror oficiu era, să întindă seú să restrîngă pânzele de de-asupra Coloseului destinate spre apărarea privitorilor de ploii și de arșița sórelui.

Arena, în mijlocul căreia se afla o statuă gigantică a lui Joe, putea lua diferite forme. Acuși represinta un câmp acoperit cu năsip móle pentru gladiatori; acuși dispărea acesta, prin un mecanism fórte complicat și artificios ce se afla sub suprafața arenei, și apărea ca prin farmec câte o grădină frumósă cu arbori, flori, seú nișce stânci și spelunce; acuși érá se schimba în un lac vast de-asupra căruia apărea năi cu armați, desfătând pe privitori cu lupte marine.

Coloseul avea 84 de porți: 4 principale, din care 2, una de către nord, alta de către sud, serviau de intrare împăratului, senatorilor și vestalelor, alte 2 pentru introducerea mașinelor, animalelor etc. Celelalte 80 serviau spre intrarea publicului.

Pentru ca și în timpul cel mai cald să nu fiă nesuferită petrecerea aici, erau aplicate în toate părțile fântâni mici, care stropiau în toate lăturile răcorind aerul.

Până la 90,000 de privitori încăpeau în Coloseu.

Despre arhitectul Coloseului tac toți scriitorii com-timpurani și mai târziu. În deșert se nizuiau învetații să-l afle din scrieri, seú alte monumente, că-cî nu-i puteau da de urmă, până ce acum căți-va ani, săpându-se și escavându-se monumente și corpuri antice în Catacombele Stei Agnese, se află un mormânt cu pocalul de sânge (semnul martiriului) și o petró de marmoră, pe care se afla o cunună și un palm cu următoarea inscripțiune:

Sic premia servas Vespasiane dire
premiatus es morte Gaudenti letare
civitas ubi glorie tue Autori
promisit iste dat Kristus omnia tibi
qui alium paravit theatrum in celo.

Di această inscripțiune se vede fără îndoielă, că un anumit Gaudențiu e arhitectul acestui edificiu colosal și că el e totodată și primul martir al creștinătății în Coloseu; chiar pentru acesta nu se află despre densus nici o amintire la scriitorii păgân.

Te cuprind fiori, când cugeți, că cu ce jocuri își petreceau Romanii, și în ce-și aflau unica lor plăcere. Nu era petrecere poporală în Roma, care să nu fi fost stropită cu sânge de ómeni și animale. Nu tragedii finte, ca cele de astăzi, ci tragedii crudele și reale puteau plăcea și desfăta pe bărbații și femeile acestor timpuri. Petrecerile din Coloseu forméză unele din cele mai negre și mai triste pagine ale istoriei antice.

În decursul jocurilor publice nu trecea o zi, în care să nu fiă trase cu sutele corpurile măcelărite de pe Arenă în „Spolium“, adică în camera mortuară.

Jocurile începeau către 10 óre a. m. și duraú până séra. Câte 7—10 óre cădeaú victime peste victime, se închea sânge peste sânge și publicul în loc să se înfioreze de nișce scene atât de neomenesçi, se înflăcára când vedea cădënd câte un nefericit sub armele contrarului seú și aplauda pe învingător cu strigăte frenetice. Victimele ome-nesçi ale acestor scene sângeróse erau gladiatori sclavi și creștini. Mai târziu oficiul de gladiator deveni o profesiune de onóre, și erau superbí și fórte stimați, cei ce eșiau învingători de pe câmpul de luptă. Adeseori se vedea pe Arenă femeí superbe, îmbrăcate ca amazóne, măsurându-se curagióse cu adversarii lor.

Despre Comod ne spun istoricii, că neîndestulindu-se numai cu vederea luptelor de gladiatori, se presintă odată în Coloseu gol până 'n bréu, îmbrăcat ca gladiator, cu o scurtă spadă romană. Cei ce aveau însă a combate cu el, erau opriți de a-l răni, ér pe cine rănia densus, trebuia să cadă în genunchi înainte-í declarându-se învins și cerënd ertare. Astfel răni el 1000 de gladiatori și ordină să se decapiteze colosala statuă a deului sórelui (așa se chiâma o statuă colosală a lui Nerone, făcută de Zenodoros și așezată dinaintea Coloseului pe o basă, a căreia urme se ved și astăzi) și să se pună în locu-í statua sa cu inscripțiunea: „Mille gladiatorum victor“, învingătorul a o miă de gladiatori.

(Va urma.)

Stefan cel mare

din „L'état roumain et la paix de l'Orient“

de Frédéric Damé.

Imperiul otoman crește în întindere și putere. Un moment îl crede lumea învins, el se rădică din nou ca Anteū, mai tare decât totdeauna. Mahomet II, care-l primește bucătit, îl va conduce la apogeul mărimii sale. June, înfocat, războinic, fiul lui Murat II rămâne una dintre cele mai mari figuri ale istoriei otomane. Pentru început, Mahomet cuprinde Constantinopolul și intră în el cu triumf. Lucru ciudat, acolo unde cruciații făcuseră numai ruini și unde săvârșiseră cea frumoasă despoiere de care vorbește Villehardouin cu uimire, Turcii aduseră numai un respect religios pentru suvenirile unui trecut a căruia gloriă măria triumful lor.

Patriarchul primește investitura din mâinile Sultanului. Imperiul Trapezuntului este nimicit. Grecia, Bosnia, Bulgaria, Serbia, sunt cucerite. Peninsula balcanică a devenit prea îngustă pentru islamism, care se revarsă în toate părțile de odată. Rhodus resistă în Sud, susținut prin Veneția alarmată; Hunyad închide calea Vestului; Români, cari au rennoit (1460) tractatul lor cu înalta poartă, ocupă încă neclintii strimtorile Carpaților. O singură cale este deschisă, calea spre Nord-Ost prin Moldova. Mahomet va veni să se sdrobască acolo de repețite ori. Cine-l oprește? Moldovenii, având în fruntea lor pe unul din cei mai mari căpitani ai epocii, pe Stefan cel mare.

De față de odată la Nistru, la Dunăre, la porțile Carpaților, opus de o parte lui Mahomet II., lui Bajazet II., lui Soliman, lui Scanderbeg, Tătarilor, Turcilor, de altă parte lui Ion-Albert, lui Mathias Corvin, Polonilor, Ungurilor, Stefan era, așis Edgar Quinet, acela care deschidea și închidea la timpul său porțile Europei orientale.

Creștinătatea îi datoră mântuirea sa, și numele său turbura agonia lui Mahomet II., când Sultanul striga cu neliniște la ultima sa oră: „Voiam să cuceresc Rhodus și Italia!“

Dacă n'ar fi fost decât un căpitan genial, Stefan ar fi meritat numai numele de Valoros. Posteritatea dă numele de Mare numai politicilor de geniu. Dacă a fi mare în politică înseamnă a cuprinde cu o privire trecutul și viitorul și a lega de el prezentele, a deschilini, a judeca, a prevedea, a resuma în sine geniul rasei sale și a descurca ideea domnitoare; pe urmă, ideea descurcată, a o face să treacă în fapte, dacă acesta este, a fi mare în politică, acest titlu nu se poate refusa lui Stefan.

El ajunsese la culmea gloriei sale, renumele său era nemărginit; nimeni nu putuse să-l învingă și Sicst IV., în recunoștința sa, îl saluta, în numele Europei, cu titlul de Atlet al lui Christ. Prin armele sale, el silise pe inimi să respecte teritoriul statelor sale, pe care era să le lase următorului său mărite și organizate.

Dar o jumătate de vec de lupte tocise această organizațiune tare; etatea îl învingea. Renumere, gloriă, putere, mărtea era să le ducă în mormânt. Omul de stat, marele căpitan, patriotul, se puse să gândească cu ore-care tristeță la viitor. Preocupările întunecate, care frământau sufletul lui Mircea, umpleau de amărăciune cele din urmă zile ale lui Stefan.

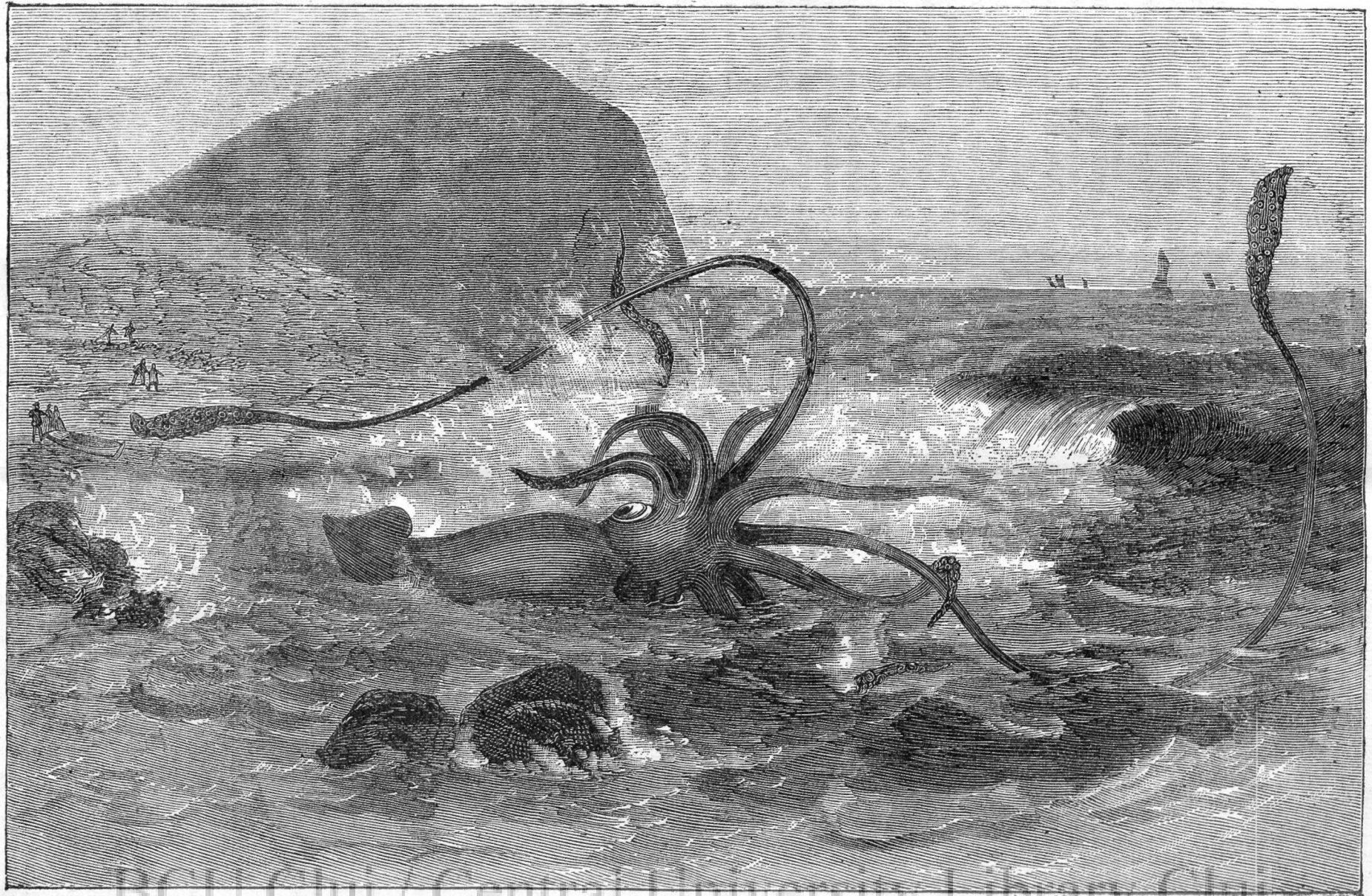
Rivalitățile inamicilor săi, din Nord îi permisese să

se razime acum pe unul, acum pe celălalt; dar, odată poate, aceste rivalități încetând, nu s'ar uni ei pentru a nimici acest stat care era scutul lor, și pe care se obstinau a-l considera ca o pradă? Său, unul dintre ei triumfând asupra celuilalt, prin arme său prin vicieșug, n'ar putea să încorporeze Moldova cu statele sale? Moldova supusă!... Inima lui Stefan se sfărâma la această singură gândire. Atâtea silințe, atâtea jertfe să fi fost dară ne-folositoare?

Aici își are locul o scena grandioasă, neperitoare în memoria poporului. Stefan e pe mărte. Medicii săi au cercat în zadar o esperință supremă pentru a prelungi cu câte-va ore viața ce-î scapă; încă câte-va secunde și totul se va sfărși. Boerii se adună în tabără. Stefan lasă două copii; care va fi ales? Cel mai tinăr său cel mai bătrân? Și unul și celălalt au partisanii devotați. Discordia intră în consiliu; toți se frământă, se amenință, și strigătele partizanilor celor două moștenitori ajung la urechile suveranului murind.

Sufletul eroului revine de odată.

Printro silință de voință supremă, el respinge mărtea care-l tira deja, ordonă să fiă dus în mijlocul tabărei, pune să se prindă și să se decapiteze boerii revoltați și, rădicându-se pe jumătate în mijlocul acestor frunți plecate, el pronunță un discurs ce va rămânea ca cea mai frumoasă pagină a istoriei sale și titlul cel mai glorios al națiunii sale. El mōre și cere să i se dea de următor nu cela său cela, dar cel mai demn de a rădica spada sa și de a apăra țera. Acela să pōtă conta pe devotamentul boerilor și al poporului, mântuirea este pentru prețul acesta. Apoi aruncă o privire asupra Europei și totă amărăciunea inimei sale se revarsă. În Vest, nepăsarea cea mai complectă; în Nord, o inimiciția de mărte, acoperită de vicieșuguri și perfidii; în Ost, un nour încă îndepărtat, care pare încărcat de furtună; în Sud, Otomanii stăpâni peste cea mai frumoasă parte din Europa și din Asia și cari nu se vor liniști înainte de a fi subjugat Moldova. Tăcerea domnește în tabăra adinōri atât de sgomotōsă; vocea eroului se înalță gravă, întipărită cu maiestatea morții. Se află ceva profetic în cuvintele unui murind. Bogdan, îngunuchiat lângă litiera tatălui său, ascultă cu reculegere aceste ultime voințe ce vor rămânea săpate în inima sa. „O Bogdan, o fiul meu, și voi soții mei, amicii mei, între toate relele ce se abat asupra noastră, alegeți pe cel mai de suferit. Creștinimea ne părăsește, vecinii noștri amenință neatârnnarea noastră și într'aceea pericolul este amenințator. Mergeți drept la inimic, și căutați a vē învoi cu el. Dacă căști-gați conservarea legilor vōstre eclesiastice și civile, tot veți face o pace onorabilă. În numele intereselor patriei, vē provoc să nu întindeți pânzele în contra furtuneii; vē conjur cu totă frăgețimea unui tată și a unui frate. Dar dacă Sultanul vē dictēză condițiuni rușinōse, oh! atunci, nu stați la îndoelă. Mai bine este a muri cu spada în mână pentru apărarea religiunii și a libertății, decât a lăsa pe una și pe cealaltă în prada unor nenorociri neîncungurate și de a fi lași privitori ai ruinei lor. Ori ce s'ar întâmpla, nu vē îndoiți nici-odată că dumnezeul pă-

Sepia gigantea. (Pag. 174).

rinților noștri, care singur produce minuni, nu se va lăsa a fi mișcat prin lacrimile slugilor sale și nu v^o va asculta odată cicatrizând ranele v^ostre, acoperindu-v^e cu grațiile sale și făc^ondu-v^e pentru totdeuna destinurile cele mai

frumose.“ Și am^ondou^e mânilor sale se întind peste fruntea lui Bogdan pentru a bine-cuv^onta în el națiunea, pe care a iubit-o at^ota.

A doua și Stefan era mort.

Sepia gigantică.

Multe și minunate sunt poveștile marinarilor. Un om, care a trecut prin regiunile misterioase ale oceanului, știe să istorisescă despre aventuri minunate, despre țări feerice, ființe legendare. Ce e drept, multe dintre minunile povestite de cutare se^u cutare marinar, s'au recunoscut mai târziu și de lumea științifică.

Astfel s'a istorisit despre un polip gigantic care ieșind fără de veste din adâncimile mării a împrăștiat destrucțiune în giurul se^u; și adică unele bărci destul de mari au fost răsturnate prin brațele sale teribile. Se n^otelege, ascultătorii au primit cu un zîmbet neîncred^otor aceste povești din „o mi^o și una de nopti“, ^oer înv^oțații au observat, că aci trebuie să fi^o vorba de vre o sepiă. Aceste ființe, care se țin de clasa moluscelor, ordinea cefalopodelor, au o construcțiune foarte ciudată. La sepiă vulgară, din deschiderea anterioară a mantalei iese capul cu doi ochi mari. Împregiurul gurei se află 10 brațe mișcătoare, dintre care două sunt mai lungi și late la capete. T^ote brațele p^ortă organe de supt și s^oervesc animalului pentru a se țir^o pe fundul mării. Mantaua este prov^odu^otă pe partea esteri^oară cu mulți negi, cari-și schimbă în continuu forma și col^orea. Lungimea lui e cam de 50 centimetri. Acest animal se află în t^ote mările europene și este destul de temut, fiind-că ce apucă odată cu brațele sale nu mai lasă. Ou^ole lui, din cauza formei lor, se numesc struguri de mare; din osul spinării se face praf de dinți și de poleit; ^oer o beșică e plină de un suc deosebit, care se întrebuintează ca col^ore pentru pictori, col^orea sepiă.

Și într'adev^or spusese marinarilor nu erau false, că-c^o între sepii se află și esemplare gigantice; ac^osta au con-

statat-o naturalistii încă în deceniile trecute, dar n'au putut-o dovedi, fiind-că nu s'a putut prinde nici o sepiă at^ot de mare. Căpitanul Bouyer al avisului francez „Alecton“ a v^onat în 1861 după un astfel de monstru, dar nu i-a succes a-l prinde.

Abia în toamna anului 1877 a ajuns pe „uscat“ o sepiă monstră. În 22 Septemvre s'a născut în Fundlandia-nou^oe, în apropierea Catilinei, o furtună înfricoșată. Valurile infuriate au aruncat pe ț^orm o sepiă gigantică, care nu s'a mai putut mișca în apa prea mică și în sf^oșit a ajuns pe uscat, unde au găsit-o pescarii încă în vieț^o. Lungimea corpului ei era peste 3 metri, grosimea apr^ope de 2 metri, și ca la sepiă vulgară, împregiurul gurei se întindeau 10 brațe prov^odu^otă cu organe de supt. Num^orul acestor guri era cam de 2000. Opt dintre brațe aveau o lungime de 3 metri și jum^otate; cele două mai mari erau lungi de 9 metri și jum^otate și late cam de 15 centimetri.

Până când era în apă, acest monstru avea o col^ore roșie-închisă, și ochii lui se rotiau cu o s^olbătăcie est^ordinară, pe când se silia el să ajungă ^oerăși în mare. Dar îndată ce s'a retras apa cu totul, monstrul muri c^or^ond, ^oer corpul se^u căp^otă o col^ore albă murdară.

Acuariul din New-York a cump^orat acest animal gigantic, și acum îl pot admira acolo amatorii și-l pot studia înv^oțații.

Ilustrațiunea noastră de pe pag. 173 îl arată cum se sbate pe ț^orm pentru a întra ^oerăși în elementul se^u, ^oer pescarii îl privesc cu o curiositate amestecată cu spaimă.

Astfel se adeveresc încă odată poveștile călătorilor și se arată, că proverbul nu minte, când țice: „de unde nu este foc, nu iese fum!“

V a r i e t a ț i.

Drum de fer pe stradele New-Yorkului. În num^orul trecut am descris pe scurt New-Yorkul și am ar^otat unul dintre lucrurile lui cele rare. Astăzi continuăm cu minunile de pe stradele lui. Încă de mult s'au gândit bunii Yankei de a face drum de fer pe strade la înălțimea catului, ceea ce de^ou nu e prea plăcut pentru locuitorii din etagele superioare dar ușurează foarte tare comunicațiunea. Încă de câți-va ani există în partea apusenă a New-Yorkului, în apropierea lui Hudson River, o linie lungă de 4 miluri. Ac^osta a trebuit să se lupte cu multe neplăceri. Mai înainte vagonetele erau trase de o căldare de fier, cu o mașină care lucra mai fără foc. Dar puterea nu era destul de mare, și numai după ce s'a conces întrebuintarea vaporului, a început a câștiga avantaje acest nouă metod de locomotiune de strade, așa încât o societate a luat asupra-și construiea unei linii de 50 de miluri, așadar care trece prin t^ote stradele principale ale New-Yorkului. — T^ote părțile liniei sunt de fier; col^onele de fier (veți ilustrațiunea de pe pag. 165) sunt depărtate de 14.22 metri; ^oer lărgimea spaciului dintre șine este de 14.74 metri; la distanța de câte 1 mil englezesc sunt stațiuni. Acuma mișcarea e at^ot

de mare încât pe cele mai multe linii se construiesc șine duble. — Num^orul vagonetelor e de 2—3 cu câte 60 de locuri; iuțela de 25 mil. engl. pe oră, și tot la trei minute se opreșce trenul la stațiuni; dimineața sunt trenuri separate pentru lucrători cu prețuri scădu^ote. — Spesele de construcțiune sunt mari; o linie de 1 mil. engl., costă 200,000 dolari, adică apr^ope un milion de franci. Ac^osta pe stradele largi, unde drumul de fier merge prin mijlocul stradei. În stradele înguste construcțiunea costă mai mult. În astfel de locuri nu se pot pune st^olpi în mijlocul stradei; dec^oi dela o lature a stradei până la cealaltă se înalță arcuri de fier, care susțin linia pe drug^oi de fier la înălțimea etagiului. — Europa înzadar se va încerca a înlesni comunicațiunea, ea totuși va rămănea înd^oretul Americanilor în întreprinderi costisitoare dar folositoare

Catastrofa dela Seghedin. După cum se știe, Seghedinul a cădu^ot jertfa unei inundațiuni. Înzadar s'au luptat om^oni, cât au putut, în contra elementului turbat; ei au fost în sf^oșit învinși. Zăgazele făcute în contra inundațiuni au fost rupte, și valurile infuriate s'au repeșit asupra nenorocitului oraș. Din 9700 de edificii au mai rămas

numai 261 întregi. Numărul morților încă nu se știe. — Din toate părțile se adună ajutoare pentru sârmanii inundați. În 17 I. c. a vizitat Seghedinul M. S. împăratul Austriei.

Fatinița în Paris. Cunoscuta operetă a lui Suppé, „Fatinița“, s'a reprezentat cu un succes strălucit pe scena teatrului „des Nouveautés“ în Paris. Libretul a trebuit să sufere ore-care modificări, s'a mai franțozit; ér musica a rămas aceeași.

O căsătorie în balon. Un diar din Paris istorisește: Era în cele mai frumoase zile ale balonului Giffard. O doamnă și cu fiia-sa se prezintă la biroul, unde se ieú bilete pentru ascensiune, și se rógă în zadar pentru două locuri. Toate sunt închiriate; dómnele insistă. Într'aceea sosește d-nul Gaston Tissandier, care pune totă nasela la dispozițiunea încântătoarelor femei. Că-cî am uitat să spun, că aceste dómne uniaú o mare frumseță cu distincțiunea cea mai alésă. Giganticul aerostat se înalță îndată, ducând cu maestate în nouri pe d-nul Gaston Tissandier, și pe cele două dómne. Se vede că inginerul schimbă cu ele alt-ceva decât „vorbe în vânt“, că-cî când se scoborîră, fata și galantul aeronaut își daseră cuvântul. — Concluziunea este, dice „L'Orient“, că d-nul Tissandier s'a căsătorit în 4 Martie cu d-ra Ana Arboin. Aeronautul dișese că se va însura numai în balon; el și-a ținut cuvântul.

Mulțămire publică. „Societatea de lectură a junimei române dela archi-gimn. r. cat. din Clușiu își ține de sacră datorință a-și exprima adâncă și fierbîntea sa mulțămire următorilor p. t. d-ni din Clușiu cari au bine-voit a contribui la o colectă făcută de societate în luna lui Februarîu a. c. pentru înflorirea bibliotecii și îmbunătățirea tristei sale stări materiale: D-nii: Dr. Gr. Silasi, prof. de univ. 1 fior.; L. Vajda 1 fior. și două cărți; A. Trombițașiu 1 fior.; V. Piposiu 50 cr.; d-na M. Iliesiu 1 fior.; d-nii; L. Baldi 1 fior.; Dr. A. Isacu 1 fior.; I. Coroianu 1 fior.; B. Almașianu 1 fior.; A. Papp 50 cr.; G. Redeanu 50 cr. Suma 9 fior. 50 cr. și două cărți. Primiți etc. Clușiu, în 27 Februarîu 1879 st. n. Georgiu Ilea, președinte; Alesandru Bene, secretar.

Drum de fer în Bosnia. În 16 I. c. la 12 ore la amedzi a intrat trenul comisiunei călei ferate în Maglai, trecând peste podul Bosnei împodobit sêrbătorește. Comisiunea a fost primită cu salve de artileria și cu imnul popular. După un banchet comisiunea a plecat înderêt la Doboî la 4 ore d. p. Au început a se pune șinele și pe drumul cătră Zepce.

Fabrică română de chibrituri. În 25 Februarie s'a inaugurat în București prima fabrică română de chibrituri, întemeiată de 12 ómeni distinși cu capitalul propriu. M. S. R. Domnul României a vizitat-o, și cu ocaziunea acesta a ținut un discurs d-nul Boerescu. Din acest discurs rezultă că fabrica e basată mai mult pe mașini, care reduc cât se poate lucrul de mână. Motorul este o mașină de 20 de cai și o locomobilă. Instalarea, unică în felul său, poate permite stabilimentului să se lupte cu orîce concurență. Dorim succes deplin acestei întreprinderi frumoșe, care de sigur va găsi imitatori în alte ramuri.

Statistică. — *Statistica instrucțiunii din România.* Recapitularea anului școlar 1876—77:

Ș c ó l e :	Băeți	Fete	Mixte	Total
Școle primare rurale	1,195	148	652	1,995
„ „ urbane de băeți	134	—	—	134
„ „ de fete	—	110	—	110
Licee	7	—	—	7
Gimnasia	19	—	—	19
Seminaria	9	—	—	9
Școle secundare de fete	—	9	—	9
„ normale	7	—	—	7
Diferite școle speciale	16	1	2	19
Universități	2	—	—	2
Școle private	111	84	16	211
Total	1,500	352	670	2,522

— *Statistica instrucțiunii din România.* Recapitularea

anului școlar 1876-77 :	Corpul didactic			Populațiunea școlară		
	Profi.	Profe.	Total	Băeți	Fete	Total
Școle primare rurale	1,851	156	2,007	47,630	5,492	53,122
„ prim. urb. de băeți	347	—	347	19,295	—	19,295
„ „ de fete	—	218	218	—	8,457	8,457
Licee	132	—	132	2,044	—	2,044
Gimnasia	148	—	148	1,956	—	1,956
Seminaria	96	—	96	2,923	—	2,923
Școle secund. de fete	43	30	73	—	659	659
„ normale	59	—	59	358	—	358
Diferite școle speciale	151	9	160	1,173	149	1,322
Universități	63	—	63	569	—	569
Școle private	873	355	1,228	8,160	4,532	12,692
Total	3,763	768	4,531	84,108	19,289	103,397

Notițe economice. — *Mijloc în contra pleopelor inflamate.* Dēcă marginile pleopelor sunt inflamate, și acest reu nu vrea să dispară prin spalarea cu apă rece, atunci să se întrebuițeze vesicator (Blasenpflaster). Spre scopul acesta se poate pune după urechi așa numitul amplatru de urechi (Ohrenpflaster), seú, dēcă este o doamnă, care nu voește să se slufescă, pe partea superioară a brațului. Dēcă sunt amëndouî ochii inflamați, să se pună vesicator pe amëndouê brațele; dēcă numai un ochiu e bolnav, atunci numai pe brațul corêspunđetor. Vesicatorul poate fi și de cantaride (spanische Fliegen), seú de mustar. Beșicile, care se produc în urma vesicatorului, trebuesc sparte, și până la tãmãduire se pune un amplatru de vindecare (Zug- und Heilpflaster).

— *Mijloc de a ținea curate cãrãrile din grãdină.* Acum, când începe lucrul grãdinei, este interesant a ști cum să se impedece creșterea buruenilor în cãrãri. Spre scopul acesta iea 70—80 litre de apă, în care arunci 11 Kilogr. de var nestins și ceva mai mult de 1 Kilogr. puciósă (sulfur). Totul se fierbe într'o cãldare, și cu soluțiunea produsă se udă cãrãrile seú pavagiul; în decurs de câți-va ani nu se vor mai arêta buruene.

Bibliografiã.

L'état roumain et la paix de l'Orient. Neutralisation de la Roumanie, par Frédéric Damé. Bucarest, Szöllösy, libraire-éditeur, Place du théâtre, 1877. — Acéstã carte, pe care d-nul Damé a dedicat-o d-lui Edouard Laboulaye, senator și profesor la colegiul de Francia, membru al institutului, a fost scrisă încã înainte de resbelul oriental, pe când România se încerca să devinã teren neutru garantat de puteri. „Patru ani de locuință în România, dice d-nul Damé, un studiu constant al istoriei, limbei, moravurilor române, m'au pus în stare de a apreui calitãțile acestui mic popor atât de cercat, care de când l'a luat Europa supt protecțiunea sa, a știut sã-și câștige, prin silințele sale, prin înțelepciunea sa, prin aptitudinea sa de rasã, cel dintãiu loc între nationalitãțile creștine din Orient.“ El demonștrã darã ca un om competent și convins de dreptatea cauzei drepturile anterioare ale României, necesitatea existenței sale și serviciile nemãrginite, care ar resulta pentru Europa din neutralizarea teritoriului român. România și-a gãsit în d-nul Damé un apêrãtor cãlduros. Aruncând o privire scurtã peste istoria acestor țerișore atât de cercate, densusul face sã resarã rolul important al lor în tóte timpurile; aratã România ca un zãgaz puternic în contra inundãrei valurilor otomane, și dovedește cã dēcã ea n'ar fi existat, ar fi trebuit creatã. Din considerãrile sale urmãtore rezultã, cã și acum existența României este neapãrat de lipsã, precum a fost totdeuna, pentru echilibrul europen, ér neutralizarea ei complectã ar face pãcii europene servicii fôrte mari. — Ca un exemplu despre modul, în care a tractat d-nul Damé acéstã cesțiune importantã, reproducem astãdi în traducere română capitolul despre epoca lui Stefan cel mare. Este cunoscut, cã nãzuința guvernului român, ca sã se neutralizeze România, a rãmas fãrã rezultat; cartea d-lui Damé rãmãne cu tóte acestea o carte interesantã și un act de recunoștință cãtrã țera, care l'a primit cu ospitalitate în sinul ei.

— **Statistica din România;** Statistica învêțãmântului pe anul școlar 1876—77. Ministeriul de interne; oficiul central de statisticã. București, tipografia statului, 1879.

— **Statistica din România;** Mișcarea populațiunei pe anul 1875, după registrele stãrii civile. Ministeriul de interne; oficiul central de statisticã. București, tipografia statului, 1878.

— **Statistica din România;** Statistica agricolã pe anul 1875—76. Ministeriul de interne; oficiul central de statisticã. București; tipografia statului, 1878.

— **Statistica din România;** Statistica judiciarã pe anul 1874. Ministeriul de interne; oficiul central de statisticã. București, tipografia statului, 1878.

Din aceste cărți vom reproduce succesiv datele cele mai importante în rubrica: Statistica.

— **Requisițiunile și ofrandele** pentru trebuințele armatei române în războiul din 1877—78, de Alexandru Pencovici, director al statisticii generale a statului; fost secretar al comisiunii de supraveghere din București a legii de requisitiuni. România, ministerul de interne. București, tipografia statului, 1879. — Această publicațiune cuprinde 32 tabele recapitulative pe județe și pe luni despre obiectele recvișionate și despre ofrandele primite pentru trebuințele armatei române în cursul războiului cu Turcii în anii 1877 și 1878.

— **Școala română**, fôie lunară pentru înaintarea educațiunii și instrucțiunii, editată și redactată de Vasile Petri. Fasciôna V, pe Februar. Sumar: La prea înaltul tron al Majestății sale. — Ioan Enric Pestalozzi (urmare). — Spiritul ce trebuie să domnească într'o școală. — Cum să se clădească casele de școală? (urmare). — Din România. — Din computul cu frângeri vulgare (urmare). — Din învățământul intuitiv: 1. Néua; 2. Focul. — Lecțiuni din geografie (urmare). — Lecțiuni din geometrie în școala populară (urmare). — Invitațiune. — O interpelare. — Varietăți. Sibiiu, 1879. Tiparul tipografiei archidiecezane.

— **A patra aniversare** a societății studenților de medicină din București. 1) Descrierea serbării societății. 2) Darea de samă a comitetului societății pe anul 1878, făcută prin președintele societății. 3) Superioritatea vieții sociale asupra celei individuale, disertațiune ținută în această ședință de d-nul Alecsandru Spiroiu. București, tipografia „Românul”, Carol Göbl, Strada Dómfnei, 14. 1879.

Gicitură de șach

de A. I. H.

	o-	Eu	da-	Că-ci					
	van-	și	fi-	se					
	sunt	a-	ró-	am	lul	le			
Ro-	m'am	Nici	fost	cur-	te	de	pu'mi	cel	tre-
le	Dar'	de-	Pes-			N'aú	cut,	me-	mii
se	mân	bă	mat			ca-	ór-	aú	pă-
tut.	re-	nicí	Vé-	se	di-	ut.	gân	Cu	le
	Geor-	le	tim-	curi	tu-	le			
	có-	te'n-	Tă-	pu					
	ge	ri-	ne-	tris-					

Se deslégă după săritura calului.

Gicitură numerică

de L. Spânul.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 un paradis mic în Moldova.

- 1, 16, 11, 5, un instrument musical.
- 9, 7, 11, 12, 13, 5, un principe român.
- 15, 11, 5, 10, 5, 3, un împărat roman.
- 15, 2, 11, 15, 2, 11, 16, 4, 5, o pasere.
- 5, 1, 2, 8, 7, 4, 5, un fruct cu còje tare.
- 11, 2, 14, 12, 16, 2, 4, o fortărăță pe Dunăre.
- 5, 3, 6, 11, 13, 16, un nume bărbătesc.
- 9, 2, 11, 13, 14, 5, 8, 2, un poet ardelen.
- 12, 2, 14, 9, 5, acoperemntul capului.
- 4, 11, 13, 12, 7, 2, 8, o sərbătóre de érnă.

 Cu 31 Martie se încheie al doilea pătrar de an Ianuarie-Martie. Învităm dar pe acei onorați abonați, al căror abonament expiră, să bine-voescă a și-l renoi din vreme, pentru a nu suferi întrerupere în espedarea foii. Pentru noii abonați mai avem esemplare dela începutul anului (15 Octomvre 1878 st. n.); prețul abonamentului se pòte vedea pe copertă. — Rugăm pe acei abonați, cărora le lipsește vre un număr, să bine-voescă a ne înștiința, ca să li-l trãmitem.

Facem un apel călduros cătră toți Românii să spriginescă o întreprindere literară de importanța aceteia. Depinde dela spriginul publicului, pentru ca ea să rivalizeze cu publicațiunile analòge ale altor națiuni, atât prin cuprins și valòrea artistică a ilustrațiunilor, cât și prin ieftinătate. — Din anii I și II mai sunt încă esemplare cu prețul scăzut de 3 fior. seú 7 Lei 50 bani anul 1877, și de 2 fior. seú 5 Lei anul 1878.

Editura.

Gicitură populară.

Din pământ ca Adam sunt zidit;
Pe rôtă ca cei trei coconi sunt tras;
Când trăiam mai bine, toți mă luau în mână și mă sărutau; ér
când am murit și eu ca tótă lumea, nime nu s'a găsit să mă îngrópe.

Deslegarea giciturei cu permutațiune de sonuri din Nr. 9
Décá dáí, n'aí.

Deslegare nimerită primirám dela: D-nele: *Elena Morariú* din Toporouți; *Melania N. Prodanciu* din Câmpu-lung; d-rele: *Septímia Popovici* din Hatzeg; *Octavia și Cornelia A. Stolojanu* din Lugoșiú; *H. G. Georgiú* din Brașov; *Oleopatra Strâmbu* din București; *Elena D. Munténu* din Brașov; *Catinca Prișcu* din Brașov; *Parascheva Ucenescu* din Brașov; d-nii: *I. Strévoiu* din Zernești; *St. Popescu* din Cernăuți; *Leon Spânul* din Suceva; *G. Eremia* din Brașov; *N. B. Máciucă* din Brașov; *N. Teodorescu* din Galați; *I. D. Munténu* din Brașov; *I. Prișcu* din Brașov; *S. Popovici* din Otluca; *G. M. Zănescu* din Brașov.

Deslegarea giciturei pătrate din N-rul 9:

O	D	I	N
D	U	C	A
I	C	A	R
N	A	R	I

Deslegare nimerită primirám dela: d-na *Melania Prodanciu* din Câmpu-lung; d-rele: *Octavia și Cornelia Stolojanu* din Lugoșiú; *Irina Pelcu* din Brăila; *Parascheva Ucenescu* din Brașov; d-nii: *I. Strévoiu* din Zernești; *Leon Spânul* din Suceva; *G. Eremia* din Brașov; *N. Teodorescu* din Galați; *N. M. Todoran* din Sibiiu.

Deslegarea giciturei de șach din N-rul 9:

Máculița tot ímí díce,
Că de ce sunt neferice.
Dute 'ntrébă pe-acel june;
Numai dénsul țí-a șci spune.
L'am iubit eú sincer tare,
L'am iubit cu înfocare;
Însé dénsul m'a trádát,
Fire-ar ... bine-cuvéntat!

Deslegare nimerită primirám dela: d-nele: *Elena Morariú* din Toporouți; *Ana N. Teodorescu* din Galați; *Melania N. Prodanciu* din Câmpu-lung; d-rele: *Septímia Popovici* din Hatzeg; *H. G. Georgiú* din Brașov; *Oleopatra Strâmbu* din București; *Elena și Eugenia Dimitriú* din Brașov; *Elena D. Munténu* din Brașov; *Aneta Blebea* din Brașov; *Irina Popovici* din Meneș; *Ida Mladin* din Macea; *Catinca Prișcu* din Brașov; *Parascheva Ucenescu* din Brașov; d-nii: *St. Popescu* din Cernăuți; *G. Lazariú* din Piatra; *Leon Spânul* din Suceva; *A. Serafin* din Hatzeg; *G. Eremia* din Brașov; *N. B. Máciucă* din Brașov; *I. D. Munténu* din Brașov; *D. Crișianu* din Topolovețul mare; *N. Martinovici* din Topoloveții.

Posta Redacțiunii.

D-lui *I. P., Sibiiú*. Vi se împlinește dorința. Etă finea „Romanței”:

Scóse pumnalul dela pept
Și 'n inimă și l'a 'nfípt;
Inclinându-se jos încet
Din astă lume-a éșit!

Sérmană florícică!

D-lui *N. B. M., Brașov*. îndată ce spațiul ne va permite. D-relor *O. și C. A. St.* La rëndul lor. D-lui *L. S., Suceva*. îndată ce vom avea loc. D-lui *A. Z. N., Brăila*. La timpul seú. D-lui *G. L., Pétra*. Poesia are părți slabe. D-lui *I. N., Sibiiú*. Versurile sunt defectuóse; icónele imposibile. D-lui *V. M. L., Valea-Sacă*. Mulțumită. Am dori însé să avem tot poemul înainte de a începe cu publicarea.

Îndreptare: În articolul din N-rul 10: Jules Grévy, pag. 156, colóna 1, șirul 1, să se cetescă: Ianuarie, în loc de: Februarie.